

Załącznik do Uchwały Nr ..... Rady Gminy Przemęt
z dnia 15 grudnia 2021r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY PRZEMĘT
NA LATA 2022- 2028**

Opracowanie:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano w oparciu o materiały źródłowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie, Urzędu Gminy Przemęt oraz jednostek organizacyjnych gminy i powiatu. Informacje podano według stanu na koniec 2020 roku, o ile w dokumencie nie wskazano inaczej. Elektroniczna wersja Strategii znajduje się na stronie internetowej Gminy Przemęt <https://przemet.pl/>, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie <http://www.przemet.ops.org.pl/> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej obu instytucji.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ	5
1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	8
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	8
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	11
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	13
DIAGNOZA	14
2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE	15
2.1.2. DEMOGRAFIA	16
2.1.3. RYNEK PRACY	18
2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA	22
2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE	24
2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO	26
2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	28
2.1.8. KULTURA	29
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	31
2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	31
2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	38
2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA	43
2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ	45
2.2.5. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	49
2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA	53
2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	54
2.3. ANALIZA SWOT	57
2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	59
2.5. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	60
STRATEGIA	61
3.1. MISJA I CEL GŁÓWNY	62
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	63
HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII	75
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	76
ZAŁĄCZNIK NR 1 – TABELA EWALUACYJNA	78

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt na lata 2022 – 2028 została opracowana jako zbiór celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją i uzupełnieniem działań zawartych w będącej w przygotowaniu Strategii Rozwoju Gminy Przemęt na lata 2021– 2027.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Gminy Przemęt zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych, sprawozdań oraz badań ankietowych. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi powinna skupić się polityka społeczna gminy.

W skład Zespołu uczestniczącego w pracach nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt na lata 2022-2028, wchodziły następujące osoby:

- Barbara Ścigała - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie,
- Ewa Jaskulska - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie,
- Izabela Łakoma - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie,
- Violetta Rozynek - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie,
- Emilia Bruzi - Szkoła Podstawowa w Buczu,
- Małgorzata Tajchert - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Starkowie,
- Katarzyna Łakoma - Uniwersytet Trzeciego Wieku w Przemęcie,
- Anna Zygmunt - Mieszkanka Gminy Przemęt,
- Marta Sobierajska - Urząd Gminy w Przemęcie,
- Maja Wojciech - Centrum Medyczne SALUS w Przemęcie,
- Hanna Dobijata - Radna Gminy Przemęt,
- Elwira Michalewicz - Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Przemęcie,
- Monika Maćkowiak - Radna Gminy Przemęt,
- Elżbieta Nadolna - Zespół Szkolno-Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnymi w Radomierzu,
- Dagmara Angier-Sroka - Fundacja "Sztuka dla Ludzi",
- Tomasz Michałowicz - Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju,
- Irma Kuznetsova - Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju.

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku:

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin

z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne, do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- Ustawa o opiece nad dziećmi do lat 3,
- Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Obszary zawarte w Strategii będą dostosowane do specyficznych potrzeb mieszkańców. Ważna jest precyzyjna analiza zagrożeń i zaplanowanie działań, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania osób mieszkających w gminie. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt ma prowadzić do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, zarówno w zakresie profilaktyki jak i przeciwdziałania negatywnym skutkom poszczególnych problemów społecznych.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

DESK RESEARCH. Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy wykorzystano dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2018 do 2020 roku (chyba, że zaznaczono inaczej).

BADANIE ANKIETOWE. Element partycypacji społecznej, uwzględniający udział mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej zostały oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy gminy pytani byli o ogólne warunki życia i dotyczące ich problemy społeczne. Badania ankietowe

zostały przeprowadzone w okresie od 16 czerwca do 5 lipca 2021 roku. Wpłynęły 254 ankiety, z czego 225 kwestionariuszy wypełniły kobiety, a 29 mężczyźni. Najsilniej reprezentowana była grupa wiekowa 36-45 lat (114 odpowiedzi) oraz 26-35 lat (73 odpowiedzi). Powyżej 46 roku życia było łącznie 56 respondentów. Niemal połowa ankietowanych (126 osób) posiadało wykształcenie wyższe, 83 osoby średnie, a 38 osób zasadnicze zawodowe. 7 osób zaznaczyło wykształcenie podstawowe i gimnazjalne. Najwięcej, bo prawie 60% ankietowanych pracuje na umowę o pracę. 7,1% osób zajmuje się rolnictwem, a 5,5% to emeryci i renciści.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE. Podczas pierwszego spotkania Dyrektor oraz pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie zapoznali się z harmonogramem prac nad strategią. Na kolejnym spotkaniu została przeprowadzona dyskusja na temat obszarów problemowych w gminie. Podczas warsztatów omawiano cel główny Strategii oraz opracowywano cele strategiczne, operacyjne, a także kierunki działań.

KONSULTACJE SPOŁECZNE. Bardzo ważny element partycypacji społecznej, proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt na lata 2022 – 2028 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno gminy, powiatu wolsztyńskiego jak i województwa wielkopolskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

Podczas prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt na lata 2022-2028, trwały również zaawansowane prace nad Strategią Rozwoju Gminy Przemęt na lata 2021-2027. Zapisy obu dokumentów będą więc ze sobą spójne, o co zadbano opracowując obie strategię.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ DLA WIELKOPOLSKI DO 2030 ROKU

Cele strategiczne zostały sformułowane w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej:

- cel strategiczny 1. Usługi społeczne dostępne i wysokiej jakości
- cel strategiczny 2. Infrastruktura zróżnicowana i dostępna w środowisku lokalnym
- cel strategiczny 3. Wielkopolska obywatelska, potrafiąca się samoorganizować
- cel strategiczny 4. Mieszkańcy aktywni i włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego
- cel strategiczny 5. Regionalny system polityki społecznej – skoordynowany, wielosektorowy i międzyinstytucjonalny.

W ramach ww. celów wyodrębniono kluczowe obszary polityki społecznej oraz cele operacyjne, które prezentuje tabela poniżej.

Tabela 1 Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej

Rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu	Wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie	Wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych)	Zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych	Poszerzanie i dostarczanie wiedzy nt. problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania
Wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu)	Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców	Wspieranie jst w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych	Wspieranie i tworzenie programów/inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu/marginalizacji społecznej i przeciwdziałanie ubóstwu	Wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej

Wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie	Wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie	Wspieranie NGO/PES w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych	Zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych	
Promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług	Wspieranie procesu deinstytucjonalizacji / przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach/ mieszkaniach chronionych /mieszkaniach wspieranych			
Koordinacja działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych				
Zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment)				

Źródło: Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt koresponduje z ww. celami.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO NA LATA 2015-2025

W dokumencie określono wizję i misję powiatu oraz główne cele strategiczne.

MISJA :

„SPRAWNE I SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO W OPARCIU
O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU”.

Główne wartości dla Powiatu Wolsztyńskiego to:

Odpowiedzialność – działania powinny być odpowiednio wcześniej planowane, sprawnie i konsekwentnie realizowane oraz efektywnie kontrolowane,

Zorientowanie na rozwój - pozyskiwanie środków finansowych na realizację inwestycji w zakresie poprawy stanu istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.

Partnerstwo – współpraca z innymi podmiotami zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

WIZJA:

„POWIAT WOLSZTYŃSKI PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM, ZAPEWNIAJĄCY WARUNKI DO ROZWOJU
SPOŁECZNEGO, GOSPODARCZEGO I TURYSTYCZNEGO POPRZEZ WYKORZYSTANIE WALORÓW KULTUROWO –
KRAJOBRAZOWYCH ORAZ ISTNIEJĄCEGO POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO.”

CELE STRATEGICZNE:

STREFA SPOŁECZNA	Atrakcyjne warunki życia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego
STREFA GOSPODARCZA	Konkurencyjna gospodarka Powiatu Wolsztyńskiego
STREFA TECHNICZNA	Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego i czyste środowisko naturalne
ROZWÓJ POWIATU	Sprawnny i partnerski system realizacji zadań publicznych przez Powiat Wolsztyński

W zakresie strefy społecznej wyodrębniono następujące cele operacyjne:

- Efektywny system dostosowywania kierunków i form kształcenia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego do potrzeb rynku pracy
- Wysoki poziom usług z zakresu opieki zdrowotnej świadczonych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego
- Wysoka jakość infrastruktury kulturalno-sportowo-rekreacyjnej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego
- Skuteczny system wsparcia dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt koresponduje z ww. celami.

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Dokument określa ramy strategiczne na najbliższe lata dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej. Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do 2030 roku jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do świadczonych usług stanowiących odpowiedź na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania skupiają się na poniższych obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Aktualizacja KPRES ma na celu stworzenie nowych szans na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz większą dostępność lepiej zaplanowanych usług społecznych, które będą świadczone bliżej odbiorców. Ponadto oczekuje się wzmocnienia konkurencyjności podmiotów nastawionych na realizowanie celów społecznych.

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmocnić swoją samodzielność.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną.

Raport Polska 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 roku:

- wzrost i konkurencyjność;
- sytuacja demograficzna;
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy;
- odpowiedni potencjał infrastruktury;
- bezpieczeństwo energetyczno – klimatyczne;
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego;
- solidarność i spójność regionalna;
- poprawa spójności społecznej;
- sprawne państwo;
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji;
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków;
- rozwój produktywności i innowacyjności;
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym;
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030

Dokument ten, oparty na zasadzie solidarności i pomocy, ma zapewnić niezależne funkcjonowanie OzN oraz dostępność komunikacyjną.

Wyznaczono następujące obszary priorytetowe:

- niezależne życie,
- dostępność,
- edukacja,
- praca,
- warunki życia i ochrona socjalna,
- zdrowie,
- budowanie świadomości,
- koordynacja.

Strategia obejmuje również 130 działań operacyjnych z konkretnymi wskaźnikami.

W aspekcie wzmocnienia kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa.

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

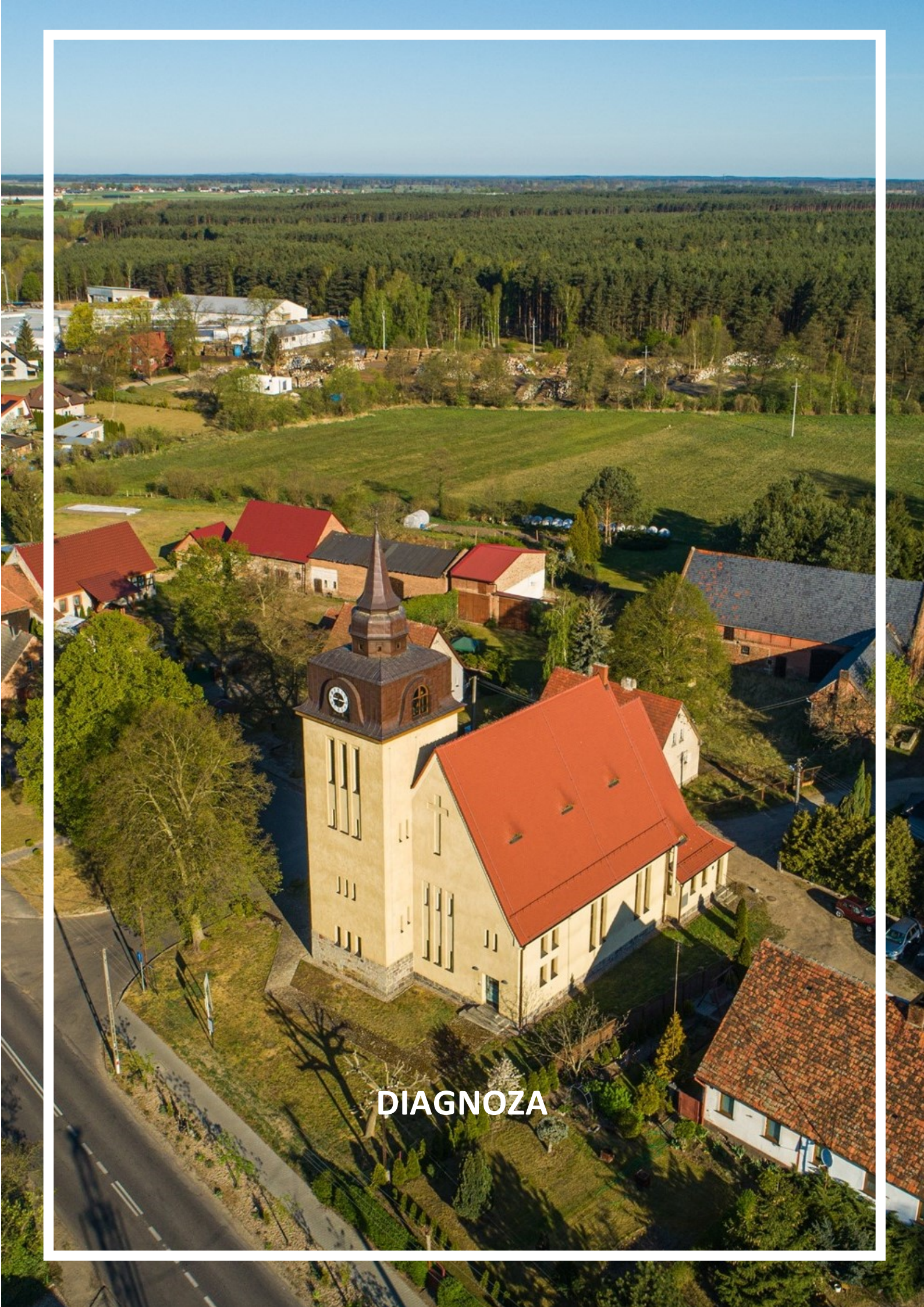
- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- II. uczciwe warunki pracy
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- ochrona socjalna,
- świadczenia dla bezrobotnych,
- minimalny dochód,
- świadczenia emerytalne i renty,
- służba zdrowia,
- integracja osób niepełnosprawnych,
- opieka długoterminowa,
- mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014 – 2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021 – 2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Europejski Fundusz Społeczny+ będzie głównym instrumentem finansowym UE służącym inwestowaniu w kapitał ludzki oraz głównym nośnikiem wzmocnienia spójności społecznej, poprawy sprawiedliwości społecznej i zwiększania konkurencyjności w Europie.

DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE

Gmina Przemęt położona jest na Nizinie Wielkopolskiej, w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, przy granicy z województwem lubuskim. Niemal połowa obszaru gminy leży na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Gmina wchodzi w skład powiatu wolsztyńskiego, do którego należą: gmina miejsko-wiejska Wolsztyn oraz gminy wiejskie: Przemęt, Siedlec. Gęstość zaludnienia wynosi 63 osoby/km², co sytuuje gminę na drugim miejscu pod kątem tego wskaźnika – za gminą miejsko-wiejską Wolsztyn (118 osób/km²) i przed gminą wiejską Siedlec (59 osób/km²). Gmina Przemęt zajmuje obszar 22 514 ha, który zamieszkuje 14 061 osób (31.12.2020 r.). Gminę tworzy 25 sołectw, obejmujących 27 wsi. Gmina Przemęt graniczy z następującymi gminami:

- od południa z gminami wiejskimi: Wijewo, Włoszakowice (powiat leszczyński);
- od zachodu z gminą miejsko-wiejską Sława (powiat wschowski, województwo lubuskie);
- od północy z gminami miejsko-wiejskimi: Wolsztyn (powiat wolsztyński), Wielichowo i Rakoniewice (powiat grodziski);
- od wschodu z gminą miejsko-wiejską: Śmigiel (powiat kościański).

Przemęt jest gminą rolniczą – aż 62,5% gruntów stanowią ziemie wykorzystywane w rolnictwie, lasy zajmują 26,7%, a jeziora 3,7%. Pozostałe 7,1% to tereny zabudowane. Oprócz rolnictwa rozwija się także mała i średnia przedsiębiorczość.

Gmina posiada liczne walory turystyczne oraz przyrodnicze. Występuje tu obszar Natura 2000 Wielki Łęg Obrzański, położony na granicy województw wielkopolskiego i lubuskiego, na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Największym zbiornikiem wodnym Przemęckiego Parku Krajobrazowego jest łańcuch jezior przemęckich, które stanowią 4,5% powierzchni gminy. W skład łańcucha jezior wchodzi:

- Jezioro Wieleńskie,
- Jezioro Ostonińskie,
- Jezioro Górskie,
- Jezioro Olejnickie,
- Jezioro Radomierskie,
- Jezioro Przemęckie – Duże,
- Jezioro Błotnickie,
- Jezioro Przemęckie – Małe.

Teren sprzyja uprawianiu kajakarstwa, żeglarstwa oraz wędkarstwa. Ponadto, na terenie gminy znajdują się trzy rezerваты: Torfowisko nad Jeziorem Świętym, Jezioro Trzebidzkie oraz Wyspa Konwaliowa, za sprawą której Gmina Przemęt nazywana jest Krainą Kwitnącej Konwalii, na której rosną unikalne w skali całego świata różowe konwalie. Ten niespotykany nigdzie indziej ewenement przyrodniczy sprawił, iż to właśnie konwalia stała się symbolem tego terenu i znalazła swoje miejsce w logo gminy. Ziemia Przemęcka to teren o bogatej ośmiowiekowej historii,

która w dużej mierze związana jest z dziejami zakonu cystersów. Pierwszą znaną datą, która pojawia się w zapisanych dziejach tych ziem, jest rok 1210. Na ten czas datowany jest dokument Władysława Odonica – księcia kaliskiego, nadający cystersom prawo założenia opactwa w okolicy Przemętu. Ponadto, z dotychczasowych badań i znalezisk wynika, że w Przemęcie i jego najbliższej okolicy powstał i rozwijał się przez wiele stuleci ośrodek osadniczy kultury łużyckiej.

W roku 1793 Ziemia Przemęcka w wyniku drugiego rozbioru Polski znalazła się w zaborze pruskim. Władze pruskie w 1796 r. ogłosiły deklarację o konfiskacie dóbr polskich, znajdujących się we władaniu duchownych, starostów i majątków królewskich oraz o przejęciu ich przez skarb pruski, co spowodowało trudności finansowe. Najprawdopodobniej w związku z tym na wniosek opata przemęckiego władze pruskie zmieniły status Przemętu z miejskiego na wiejski.

Układ komunikacyjny w Gminie Przemęt stanowią drogi wojewódzkie (nr 305 i 316) i drogi powiatowe. Ich uzupełnieniem jest sieć dróg gminnych, o łącznej długości 82,84 km, przy czym większość stanowią drogi nieutwardzone. Odległość względem najbliższej drogi szybkiego ruchu – S5 wynosi około 20 km na wschód od gminy. Dzięki połączeniu kolejowemu Wolsztyn-Leszno, z 4 stacji na terenie Gminy Przemęt można dojechać do Leszna (które jest najbliższym większym miastem) w około 40 minut. W Gminie Przemęt w zakresie publicznego transportu zbiorowego szynowego funkcjonuje transport kolejowy, natomiast transport zbiorowy kołowy stanowią przewozy prywatnych przewoźników.

Warto podkreślić, że Gmina Przemęt, jak i pozostałe gminy z powiatu wolsztyńskiego, należy do Związku Międzygminnego „OBRA”, który jest odpowiedzialny za zagospodarowanie odpadów. Ponadto gmina należy do Wielkopolskiej Lokalnej Grupy Działania „Kraina Lasów i Jezior”, która zrzesza przedstawicieli 12 wielkopolskich gmin (Bojanowo, Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Poniec, Przemęt, Rydzyna, Śmigiel, Święciechowa, Wijewo, Włoszakowice, Wolsztyn).

2.1.2. DEMOGRAFIA

Zgodnie z danymi ewidencji ludności, Gminę Przemęt według stanu na dzień 31.12.2020 r. zamieszkiwało 14 061 osób, z czego 49,98% stanowiły kobiety, a 50,02% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 25% ludności powiatu oraz 0,4% ludności województwa. W porównaniu z danymi z 2018 r. nastąpił spadek liczby ludności o 0,6% tj. o 83 osoby.

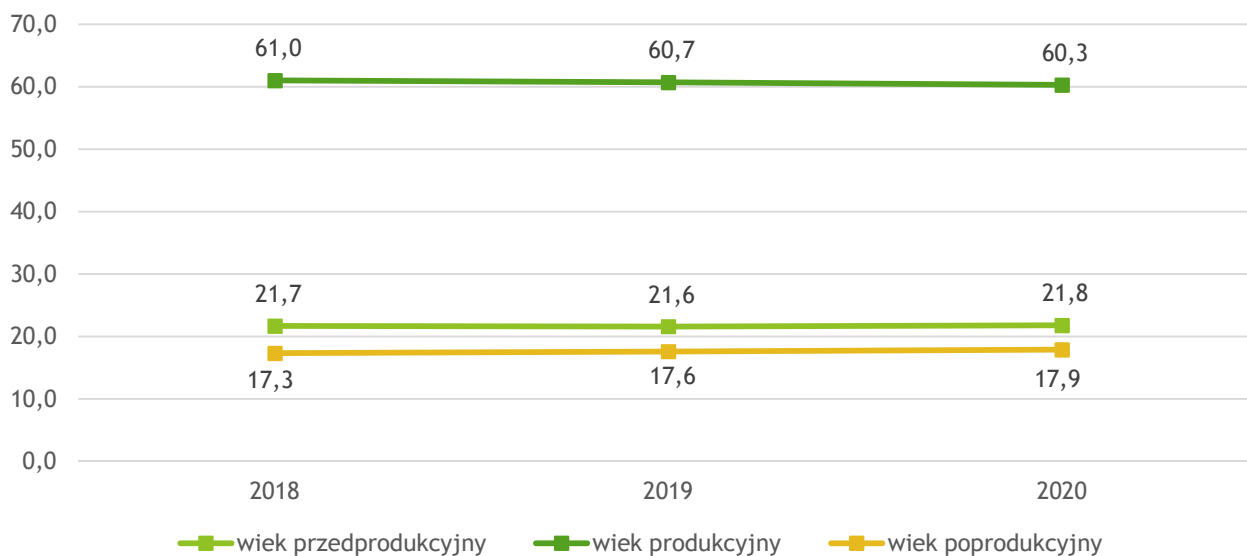
W 2020 roku, zgodnie z danymi z ewidencji ludności, przyrost naturalny w Gminie Przemęt wyniósł 7 osób – oznacza to, że w gminie urodziło się o 7 mieszkańców więcej niż zmarło. Należy jednak zauważyć, że w latach 2018 i 2019 wskaźnik ten był dużo wyższy – wynosił odpowiednio 61 i 68 osób. Taki kształt przyrostu

naturalnego ma swoje odzwierciedlenie w liczbie ludności gminy.

Na liczbę ludności wpływ ma także saldo migracji, czyli różnica pomiędzy osobami osiedlającymi się w gminie, a mieszkańcami emigrującymi do innych miejscowości. W Gminie Przemęt saldo migracji na przestrzeni lat 2018 i 2019 kształtowało się na poziomie odpowiednio -14 oraz -20. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych w danym roku z terenu gminy przewyższyła liczbę nowych mieszkańców. W 2019 roku wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 ludności wynosił -1,4, co stanowiło najniższą wartość w stosunku do średniej powiatowej i wojewódzkiej.

Analizując zmiany w strukturze wiekowej według danych GUS, od kilku lat zauważalny jest spadek udziału osób w wieku produkcyjnym. W roku 2018 ta grupa ekonomiczna stanowiła 61% mieszkańców, natomiast w roku 2020 było to już 60,3%. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią niecałe 22% - w tym zakresie nie zauważa się większych zmian w latach 2018-2020. Zwiększa się natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 17,3% w roku 2018 wzrósł on do 17,9% w roku 2020.

Wykres 1 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Przemęt w latach 2018-2020 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potwierdzeniem zmian demograficznych zachodzących w gminie jest współczynnik senioralnego obciążenia demograficznego.

To stosunek liczby osób w wieku 65 lat i starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 64 lat). W Gminie Przemęt wartość współczynnika obciążenia demograficznego wzrosła z 19,3% w 2016 roku do 22,5% w 2020 roku, jest ona jednak niższa w stosunku do danych dla powiatu i województwa. W powiecie w 2020 roku senioralne obciążenie demograficzne wynosiło 23,9%, natomiast w województwie 26,1%.

Prognoza ludności wykonana przez GUS w 2017 roku wskazuje na tendencję wzrostową w zakresie liczby ludności gminy, która nastąpi w kolejnych latach. Ponadto, analizując prognozowany udział poszczególnych grup ekonomicznych, na rok 2024 przewidywane jest przewyższenie udziału osób w wieku poprodukcyjnym nad ludnością w wieku przedprodukcyjnym. Wynika z tego, że udział seniorów przewyższy udział dzieci i młodzieży, przez co ulegnie zmianie zapotrzebowanie na usługi społeczne. Przewiduje się wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, miejsca przyjazne seniorom, a także organizację czasu wolnego dla osób starszych.

Odpowiedzią Gminy Przemęt na trendy społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa jest prowadzenie polityki senioralnej, która ma na celu aktywizację seniorów oraz pomoc dla nich w codziennych czynnościach. Gmina Przemęt uzyskała dofinansowanie do projektu pt.: „Gmina Przemęt wspiera swoich seniorów”. Projekt realizowany jest od 1 grudnia 2018 r. do 30 listopada 2021 r., w ramach Regionalnego

Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego, Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.2. Usługi społeczne i zdrowotne – projekt konkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W związku z realizacją projektu utworzono Dzienny Dom Pomocy Senior+ w Błotnicy, który oferuje miejsce dla 20 seniorów. Podopieczni mają możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej, zajęciach usprawniających ruchowo, korzystają ze wsparcia psychologa, pomocy i wsparcia opiekunek. Dodatkowo od 2019 roku działa Klub Senior+, oferujący w sumie 40 miejsc w miejscowościach Bucz, Kaszczor, Mochy i Przemęt.

Ponadto, we wrześniu 2020 r. rozpoczęły się pierwsze zajęcia komputerowe w ramach projektu unijnego „Cyfrowa Wielkopolska” skierowanego do seniorów, którzy ukończyli 65 rok życia. W projekcie uczestniczyło 33 seniorów, którzy uczęszczali na zajęcia w Buczu i Kaszczorze. Uczestnicy mogli zapoznać się z funkcjonalnymi narzędziami oraz rozwinąć swoje umiejętności cyfrowe.

2.1.3. RYNEK PRACY

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Przemęt wynosiła 158 osób, w tym 56,33% stanowiły kobiety, 43,67% mężczyźni. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na koniec 2020 roku wynosiła 54 osoby, a osób bezrobotnych z prawem do zasiłku - 29 osób. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,38%.

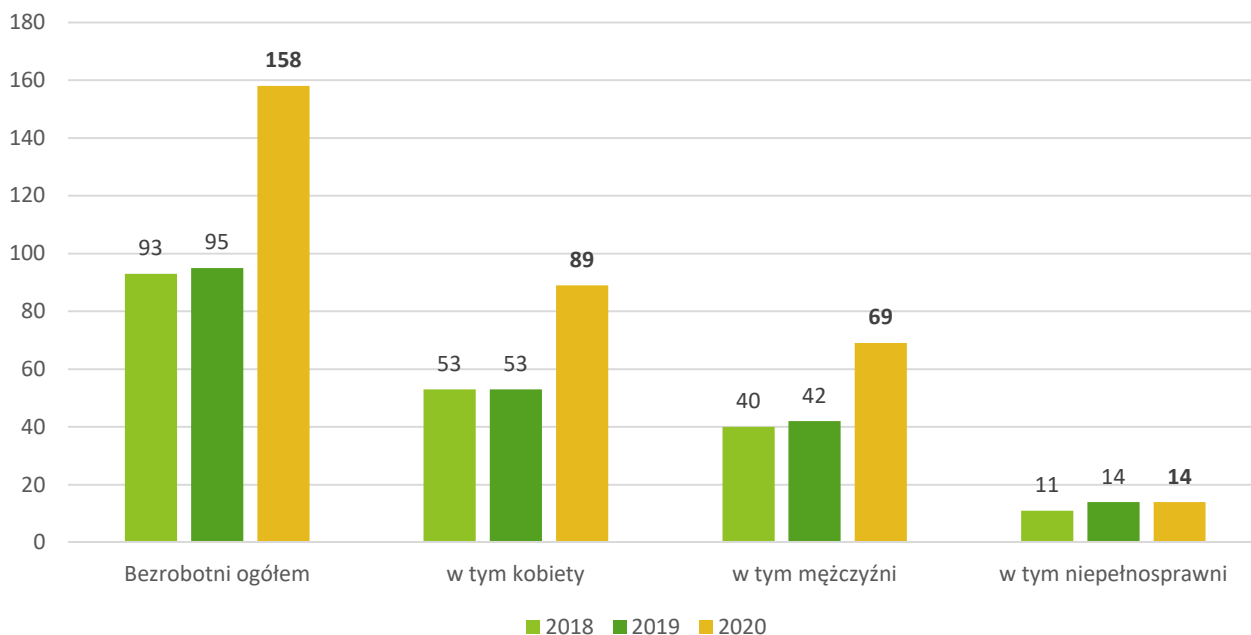
Na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie zauważyć można, że stopa bezrobocia na terenie powiatu jest stosunkowo niska w porównaniu z danymi na terenie województwa oraz kraju. Należy jednak podkreślić, że w latach 2019-2020 wartość tego wskaźnika wzrosła. Przyczynę stanowi najprawdopodobniej pandemia SARS-CoV-2, która w związku z prowadzoną polityką przeciwdziałania SARS-CoV-2 na poziomie krajowym i koniecznością wprowadzenia lockdownu, spowodowała znaczny spadek i redukcję zatrudnienia.

Tabela 2 Stopa bezrobocia w latach 2018-2020

ROK (STAN NA DZIEŃ 31.12)	STOPA BEZROBOCIA		
	Polska	Województwo	Powiat
2020	6,2	3,7	2,4
2019	5,2	2,8	1,6
2018	5,8	3,1	1,4

Źródło: Statystyki i analizy PUP w Wolsztynie

Szczegółowe dane dotyczące osób bezrobotnych na terenie Gminy Przemęt przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2 Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Przemęt w latach 2018-2020

Źródło: Statystyki i analizy PUP w Wolsztynie

Analizując dane dotyczące Gminy Przemęt zauważalne jest, że wyraźny wzrost liczby osób bezrobotnych w 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego dotyczy w większej części kobiet (przybyło 36 kobiet bezrobotnych) niż mężczyzn, których przybyło 27. Większy udział kobiet wśród osób bezrobotnych może wynikać m.in. z obowiązków macierzyńskich i niechęcią zatrudniania przez pracodawców kobiet wychowujących małe dzieci lub potencjalnie mogących zostać matkami w najbliższym czasie. Trudniejszy jest także powrót do aktywności zawodowej kobiet po przerwie związanej z macierzyństwem.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym mieli za zadanie ocenić poszczególne aspekty życia na terenie Gminy Przemęt. Lokalny rynek pracy został oceniony dość wysoko – średnio na 3,18 w 5-punktowej skali. Przeważały jednak oceny 3, które wskazują na średni poziom tego aspektu – nie stanowi to bardzo dużego problemu, ale nie wyróżnia się też pozytywnie. Na sytuację na rynku pracy wpływa też pośrednio możliwość korzystania z transportu publicznego. Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami zostały najgorzej ocenione spośród wszystkich badanych zagadnień (średnia ocen 2,32). Taki stan rzeczy potęguje również problemy z możliwościami pracy poza granicami gminy dla osób, które nie posiadają prawa jazdy bądź samochodu. Bezrobocie było również często wskazywane przez ankietowanych w pytaniu dotyczącym problemów dotyczących mieszkańców. Problem ten wskazały 92 osoby.

Powiatowy Urząd Pracy w Wolsztynie wykonuje zadania mające na celu przeciwdziałanie bezrobociu poprzez aktywizację osób bezrobotnych. Jedną z form aktywizacji zawodowej jest staż.

Staż stanowi formę aktywizacji zawodowej osoby bezrobotnej, która umożliwia nabycie umiejętności praktycznych/kompetencji do wykonywania pracy przez realizowanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej przez starostę z pracodawcą, według określonego programu. Stażysta otrzymuje co miesiąc stypendium w wysokości 120,00% zasiłku dla bezrobotnych.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie, w roku 2020 staż odbywało łącznie 51 osób w powiecie wolsztyńskim, w tym 8 osób z Gminy Przemęt. Zauważyć należy, że w roku 2018 aż 21 osób uczestniczyło w stażach z terenu Gminy Przemęt, przy czym w roku 2019 było to 6 osób.

PUP w Wolsztynie udziela także dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej. Tego rodzaju forma wsparcia przeznaczona jest dla osób bezrobotnych, absolwentów CIS (Centrum Integracji Społecznej), absolwentów KIS (Klub Integracji Społecznej) lub dla osób niepozostających w zatrudnieniu lub niepodejmujących innej pracy zarobkowej, opiekunów osoby niepełnosprawnej, którzy chcą założyć własną działalność gospodarczą. W powiecie wolsztyńskim w 2020 roku 51 osób otrzymało wsparcie w tym zakresie, w tym 10 osób z Gminy Przemęt. Dla porównania, w 2018 roku 22 osoby otrzymały dotację na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Duży spadek wsparcia w tym zakresie może wynikać z niepewności gospodarczych spowodowanych globalną pandemią SARS-CoV-2.

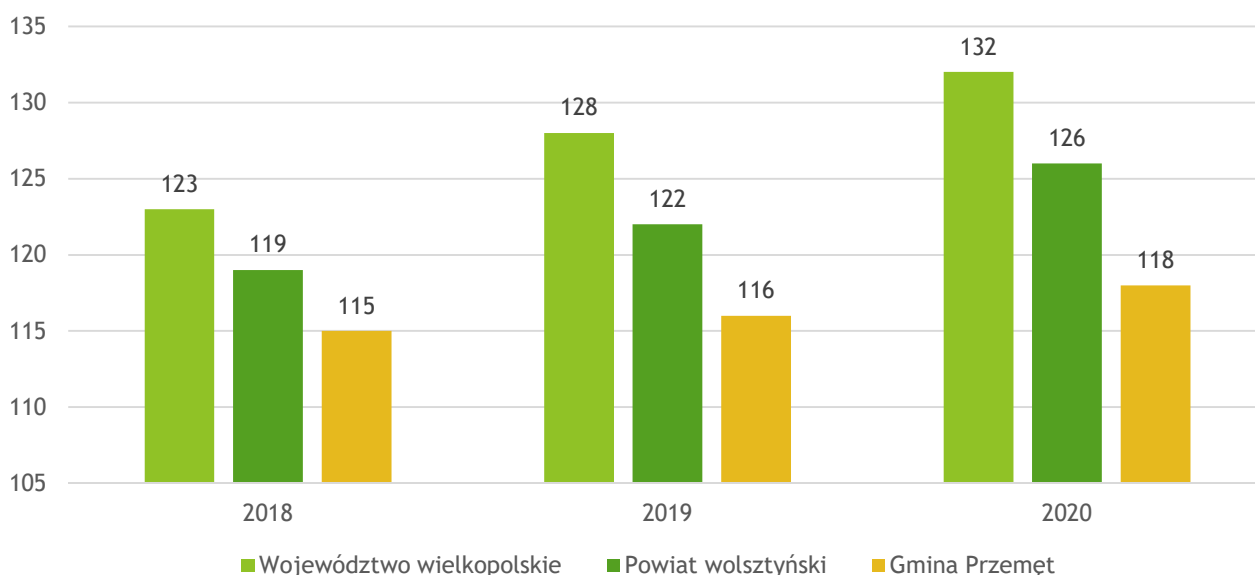
Jedną z form aktywizacji zawodowej społeczeństwa są prace społecznie użyteczne. Zgodnie z ustawową definicją prace społecznie użyteczne oznaczają prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Do wykonywania prac społecznie użytecznych mogą być kierowane również osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Starosta refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60,00% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Z tej formy wsparcia na terenie Gminy Przemęt w 2020 roku korzystało 50 osób.

Ponadto, Powiatowy Urząd Pracy w Wolsztynie prowadzi działania aktywizacyjne w związku z realizacją projektów współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Są to następujące projekty :

1. „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie wolsztyńskim (V)” (w ramach WRPO). Projekt jest skierowany do osób bezrobotnych powyżej 29 roku życia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wolsztynie. W ramach projektu zrealizowane są następujące działania:
  - pośrednictwo pracy,
  - poradnictwo zawodowe,
  - staże,
  - szkolenia zawodowe,
  - jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
  - wsparcie dla przedsiębiorców w postaci dofinansowania wynagrodzeń pracowników,
  - wsparcie dla jednoosobowych przedsiębiorców w postaci dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.
2. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wolsztyńskim (V)” (w ramach POWER). Projekt jest skierowany do osób bezrobotnych w wieku 18 - 29 lat, bez pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wolsztynie jako bezrobotne, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). W ramach projektu zostaną zrealizowane następujące działania:
  - pośrednictwo pracy,

- poradnictwo zawodowe,
- staże,
- bony na zasiedlenie,
- szkolenia zawodowe,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- wsparcie dla przedsiębiorców w postaci dofinansowania wynagrodzeń pracowników,
- wsparcie dla jednoosobowych przedsiębiorców w postaci dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

Na tle województwa wielkopolskiego i powiatu wolsztyńskiego, Gmina Przemęt charakteryzuje się niższym poziomem przedsiębiorczości wyrażanym liczbą podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – w 2020 roku wskaźnik dla gminy wyniósł 118, przy 126 dla powiatu i 132 dla województwa. Corocznie jednak liczba przedsiębiorstw w gminie ogółem rośnie (1 674 podmiotów na koniec roku 2020).

Wykres 3 Podmioty zarejestrowane w REGON na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie od 2019 roku funkcjonuje Spółdzielnia Socjalna „Konwalia”. Została powołana przez Gminę Przemęt oraz Fundację „Centrum Aktywności” z siedzibą w Bukwicy. Jej celem jest przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i prowadzenie działalności społecznej i oświatowej na rzecz swoich członków oraz środowiska.

Podsumowując, kontynuacja wsparcia dla osób biernych zawodowo, międzysektorowa współpraca lokalnych władz, organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego, przy jednoczesnym wsparciu finansowym ze środków krajowych oraz unijnych spowoduje uaktywnienie gospodarcze tego regionu i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców. Należy jednak uwzględnić skutki gospodarcze pandemii SARS-CoV-2, które mogą spowolnić ten proces. Ponadto, cechą charakterystyczną dla Gminy Przemęt i lokalnego rynku pracy jest jego sezonowość, wiążąca się ze wzrostem bezrobocia w chłodniejszej porze roku i spadkiem w okresie wiosenno-letnim. Istotne znaczenie ma tutaj działalność związana między innymi z turystyką, rolnictwem czy

budownictwem. Znaczna część firm znajdujących się na terenie Gminy Przemęt to działalności rolnicze, które zatrudniają pracowników na czas określony.

2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Gmina Przemęt w swoich zasobach posiada 13 lokali mieszkalnych oraz 18 lokali użytkowych, objętych umowami najmu. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 57,14 m², a ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy – 0,06 m². Wszystkie mieszkania będące w zasobie gminy posiadają łazienki z WC i wyposażone są w instalację wodno-kanalizacyjną.

Zasady przyznawania mieszkań reguluje Uchwała Nr 267/2021 Rady Gminy Przemęt z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Przemęt.

W 2020 r. wpłynęły 2 wnioski o przyznanie mieszkania komunalnego z zasobów gminy oraz 2 wnioski o przyznanie mieszkania socjalnego. Gmina w swoich zasobach nie posiada lokali socjalnych.

W porównaniu z rokiem 2018 oraz 2019 liczba mieszkań uległa zmniejszeniu, co związane było z tym, że Gmina Przemęt w 2018 roku dokonała sprzedaży nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym w Nowej Wsi ul. Przemęcka 22, w którym znajdowało się jedno mieszkanie i dwa lokale socjalne.

Tabela 3 Liczba lokali mieszkalnych i socjalnych w Gminie Przemęt w latach 2018 - 2020

	Lokale mieszkalne	Lokale socjalne
2018	15	2
2019	15	0
2020	13	0

Źródło: Urząd Gminy Przemęt

Jak wynika z informacji otrzymanych z Urzędu Gminy Przemęt, w związku z realizacją Planu Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2020-2022, w 2021 r. planowana jest sprzedaż 8 lokali mieszkalnych, 1 nieruchomości zabudowanej oraz 10 nieruchomości niezabudowanych, natomiast w 2022 r. – 5 nieruchomości niezabudowanych.

Gmina Przemęt posiada łącznie 15 użytkowników wieczystych. Prawo użytkowania wieczystego obejmuje 16 działek w obrębie miejscowości: Ostonin, Wielen, Solec, Nowa Wieś, Radomierz, Kaszczor. W związku z przeprowadzoną w latach 2017-2019 aktualizacją opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego wpływy w 2020 roku wyniosły 35 442,57 zł, co stanowi wzrost o 4 039,91 zł w stosunku do roku 2019.

Ponadto, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie na podstawie Uchwały nr XXIII/219/04 Rady Gminy Przemęt z dnia 22 listopada 2004 roku prowadzi mieszkanie chronione. Jest ono formą środowiskowej

pomocy i przeznaczone jest dla osób z terenu Gminy Przemęt, które ze względu na trudną sytuację życiową, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Aktualnie w mieszkaniu chronionym przyjmuje terapeuta z zakresu uzależnień, a także odbywają się spotkania grupy AA oraz zajęcia w ramach świetlicy środowiskowej. Ponadto w mieszkaniu chronionym odbywają się porady psychologa. W 2020 roku na utrzymanie mieszkania chronionego wydatkowano kwotę 24 858,85 zł.

Jednocześnie, w ostatnich latach zauważyć można wzrost liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych – w 2018 roku tą formą pomocy objętych było 8 rodzin, natomiast w 2020 – 13.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie:

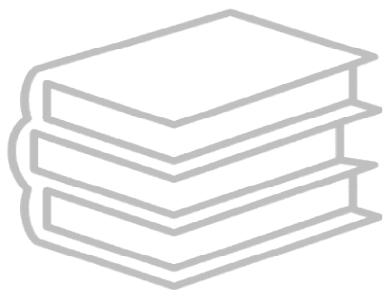
- 1) jednoosobowym – 40%,
- 2) wieloosobowym – 30%

- przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, z uwzględnieniem art. 6 ust. 8 i art. 7 ust. 6 ustawy o dodatkach mieszkaniowych. Przyznanie dodatku mieszkaniowego uwarunkowane jest również od spełnienia kryterium powierzchniowego lokalu mieszkalnego.

W ramach prowadzonego badania ankietowego, dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych został oceniony jako jeden z aspektów najbardziej wymagający poprawy. Średnia ocen tego elementu działalności Gminy wyniosła 2,60 w 5-stopniowej skali. Z kolei 44 ankietowanych wskazało złe warunki mieszkaniowe jako częsty problem dotyczący mieszkańców. Tylko 5 osób wskazało problem bezdomności. Wynika z tego, że warunki mieszkaniowe i dostęp do zasobu mieszkaniowego gminy jest oceniany raczej negatywnie, jednak nie dostrzega się dużego problemu bezdomności.

Ze względu na to, że część mieszkań z uwagi na stan techniczny wymaga remontu, zaleca się podejmowanie działań w tym zakresie. Gmina Przemęt powinna również prowadzić aktywną i zrównoważoną politykę mieszkaniową, opartą o dokumenty planistyczne oraz współpracę z deweloperami. W celu realizacji polityki mieszkaniowej Rada Gminy Przemęt Uchwałą Nr 292/2021 z dnia 31 sierpnia 2021r. wyraziła zgodę na objęcie przez Gminę Przemęt udziałów w spółce: *Spółeczna Inicjatywa Mieszkaniowa „KZN – Południowa Wielkopolska” sp. z o.o.*, której celem jest m.in. społeczne budownictwo czynszowe. Zaleca się także rozważenie wprowadzenia alternatywnych form wsparcia w postaci np. bonifikat z tytułu najmu lokali komunalnych dla osób w trudnej sytuacji finansowej.

2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie Gminy Przemęt funkcjonuje żłobek publiczny, który oferuje 30 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Poziom upowszechnienia opieki żłobkowej wynosi w gminie 5,6%. Aktualne zapotrzebowanie na tą usługę jest zaspokojone, jednak przewiduje się zwiększenie potrzeb m.in. z uwagi na zmianę trendów społecznych i coraz większą chęć szybkiego powrotu młodych rodziców na rynek pracy.

Opieką przedszkolną objęte jest 94,7% dzieci w wieku 3-6 lat. Gmina prowadzi 6 przedszkoli:

- Przedszkole Samorządowe z Oddziałem Integracyjnym w Buczu,
- Przedszkole Samorządowe z Oddziałem Integracyjnym w Mochach,
- Przedszkole Samorządowe w Nowej Wsi,
- Przedszkole Samorządowe w Przemęcie,
- Przedszkole Samorządowe z Oddziałem Integracyjnym w Kaszczorze – wchodzące w skład Zespołu Szkoła Podstawowa i Przedszkole Samorządowe z Oddziałem Integracyjnym w Kaszczorze,
- Przedszkole Samorządowe w Siekowie – wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kluczewie.

Ponadto, na terenie gminy działają 2 przedszkola niepubliczne.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę dzieci i oddziałów w przedszkolach na terenie Gminy Przemęt w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020.

Tabela 4 Organizacja przedszkoli na terenie Gminy Przemęt

Szkoła	Rok szkolny	2018/2019	2019/2020
Przedszkole Samorządowe w Buczu	Liczba dzieci	109	91
	Liczba oddziałów	5	4
Przedszkole Samorządowe w Mochach	Liczba dzieci	100	100
	Liczba oddziałów	4	6
Przedszkole Samorządowe w Nowej Wsi	Liczba dzieci	37	34
	Liczba oddziałów	2	2
Przedszkole Samorządowe w Kaszczorze	Liczba dzieci	88	87
	Liczba oddziałów	4	4
Przedszkole Samorządowe w Przemęcie	Liczba dzieci	113	111
	Liczba oddziałów	5	5
Przedszkole Samorządowe w Siekowie	Liczba dzieci	49	46
	Liczba oddziałów	2	2
Przedszkole Niepubliczne w Starkowie	Liczba dzieci	116	102
	Liczba oddziałów	5	6
Przedszkole Niepubliczne w Radomierzu	Liczba dzieci	40	37
	Liczba oddziałów	2	3
RAZEM	Liczba dzieci	652	608
	Liczba oddziałów	29	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Przemęt

Gmina Przemęt jest organem prowadzącym dla 3 zespołów szkół (w Przemęcie, Kaszczorze i Kluczewie), a także 2 szkół podstawowych (w Buczu i w Mochach). Dodatkowo 2 szkoły podstawowe niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej prowadzone są w Starkowie i Radomierzu przez organizacje pozarządowe.

Poniżej przedstawiono liczbę uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020.

Tabela 5 Organizacja szkół podstawowych na terenie Gminy Przemęt

Szkoła	Rok szkolny	2018/2019	2019/2020
Szkoła Podstawowa w Przemęcie	Liczba uczniów	265	235
	Liczba oddziałów	15	14
Szkoła Podstawowa w Buczu	Liczba uczniów	283	287
	Liczba oddziałów	14	15
Szkoła Podstawowa w Kaszczorze	Liczba uczniów	215	196
	Liczba oddziałów	11	10
Szkoła Podstawowa w Mochach	Liczba uczniów	340	334
	Liczba oddziałów	17	16
Szkoła Podstawowa w Kluczewie	Liczba uczniów	135	134
	Liczba oddziałów	8	8
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Starkowie	Liczba uczniów	170	168
	Liczba oddziałów	9	10
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Radomierzu	Liczba uczniów	57	52
	Liczba oddziałów	7	3
RAZEM	Liczba uczniów	1 465	1 406
	Liczba oddziałów	81	86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Przemęt

W skład Zespołu Szkół w Przemęcie poza Szkołą Podstawową wchodzi Technikum Ekonomiczne oraz Branżowa Szkoła I stopnia. Szkoła ponadpodstawowa stanowi potencjał gminy w zakresie m.in. ukierunkowania nauczanych branż na potrzeby lokalnego rynku pracy.

Szkoły na terenie gminy posiadają dobrze wyposażone pracownie przedmiotowe. Do rozwoju aktywności fizycznej młodych mieszkańców przyczyniają się boiska i sale sportowe, które zlokalizowane są przy wszystkich szkołach na terenie gminy. W szkołach funkcjonują ponadto stołówki i świetlice. Wyjątkami są Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kluczewie oraz oddział przedszkola w Osłoninie, gdzie nie ma tego typu pomieszczeń. Pomimo optymalnej sieci placówek oświatowych, wiele z nich wymaga remontu i modernizacji.

W szkołach na terenie Gminy Przemęt realizowane są programy i projekty m.in. w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień, zdrowego odżywiania. Ponadto prowadzone są akcje związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej, a także poznawaniem „małej ojczyzny”, jej historii i znanych osób. Uczniowie chętnie angażują się przy pomocy nauczycieli w akcje charytatywne, jarmarki świąteczne, wydarzenia narodowe i historyczne.

W gminie funkcjonuje system stypendialny „Lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Przemęt”, który wynagradza uczniów za wysokie wyniki w nauce, wyniki z egzaminów, osiągnięcia sportowe, a także za udział w konkursach i olimpiadach. W 2020 roku na powyższe stypendia przeznaczono łącznie 24 360,00 zł.

Aspekty działalności gminy związane z edukacją i wychowaniem zostały najlepiej ocenione przez respondentów. Edukacja przedszkolna uzyskała najwyższą średnią ocenę (4,09), a zaraz za nią znalazło się szkolnictwo podstawowe (4,03). Mieszkańcy przeciętnie są zadowoleni z dostępu do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – średnia ocen w tym zagadnieniu wyniosła 3,30. Z diagnozy sytuacji Gminy Przemęt wynika, że część przedszkoli otwarta jest w niewielkim wymiarze godzin, a także przewidywane jest zwiększenie potrzeb żłobkowych, co znalazło swoje odzwierciedlenie w badaniu ankietowym. 66 respondentów wskazało na potrzebę tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, a 60 osób uznało, że należy wydłużyć godziny otwarcia przedszkoli.

Podsumowując ten obszar należy zwrócić uwagę na fakt, że zajęcia pozalekcyjne w niewielkim stopniu odpowiadają na potrzebę motywacji uczniów z trudnościami adaptacyjnymi, mających często problem z brakiem jakichkolwiek zainteresowań. Biorąc również pod uwagę wyniki badań ankietowych należy uwzględnić zwiększenie potrzeb opieki nad dziećmi do lat 3, a także reorganizację funkcjonowania niektórych przedszkoli. Powinno się także rozważyć poszerzenie współpracy z tzw. trzecim sektorem oraz instytucjami kultury w celu pozyskania funduszy unijnych na rzecz utworzenia większej liczby zajęć pozaszkolnych.

2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO

Na terenie Gminy Przemęt nie funkcjonują podmioty lecznicze zarządzane przez gminę, natomiast prowadzą działalność 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej: Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Kaszczorze, Ośrodek Zdrowia w Mochach „Zielińscy” sp.j., Poradnia POZ Lekarza Rodzinnego, Przychodnia Lekarza Rodzinnego s.c. „ZDROWIE” w Buczu. Ponadto w Przemęcie zlokalizowane jest Centrum Medyczne „SALUS”, Centrum Rehabilitacyjno-Terapeutyczne RAF-MED oraz Gabinet Stomatologiczny „Dojcz” w Przemęcie, a w Solcu funkcjonuje Praktyka Stomatologiczna.

Na terenie Gminy Przemęt w 2020 r. funkcjonowały 4 apteki i 1 punkt apteczny.

Tabela 6 Zestawienie aptek oraz punktów aptecznych na terenie Gminy Przemęt

Lp.	Nazwa apteki
1.	Apteka Mocheńska, Mochy ul. 3-go Maja 16, 64-234 Przemęt
2.	Apteka „Od Serca”, ul. Jagiellońska 22A, 64-234 Przemęt
3.	Apteka „Z misiem”, ul. Jagiellońska 20, 64-234 Przemęt
4.	Apteka Buczyńska, Bucz ul. Kasztanowa 3, 64-234 Przemęt
5.	Punkt apteczny „Konwalia”, Kaszczor ul. Cysterska 1, 64-234 Przemęt

Źródło: Raport o stanie gminy za 2020 r.

Gmina Przemęt angażuje się w organizacje i udział w programach profilaktycznych. W latach 2018-2020 corocznie odbywały się bezpłatne badania mammograficzne. Dodatkowo, mieszkańcy mogli wziąć udział w następujących profilaktycznych programach zdrowotnych:

- w 2018 r.: Profilaktyka nowotworów dolnego odcinka przewodu pokarmowego i Bezpłatne badanie cytologiczne,
- w 2019 r.: Bezpłatne badanie rentgenowskie połączone z badaniem spirometrycznym i Ogólnopolski program profilaktyki czerniaka dla młodzieży szkolnej,
- w 2020 r.: Ogólnopolski program profilaktyki czerniaka dla młodzieży szkolnej.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje Ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja oraz Państwowa Straż Pożarna.

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Przemęt zajmuje się 7 funkcjonariuszy z Posterunku Policji w Przemęcie oraz 18 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których 3 (w Kaszczorze, Mochach i Przemęcie) ujęte są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Poprawa bezpieczeństwa zapewniana jest również pośrednio przez gminny monitoring, znajdujący się na terenie budynku urzędu oraz parkingu, przy budynku Żłobka i Dziennego Domu Pomocy Senior+ w Błotnicy, przy plaży w Osłoninie oraz na budynkach świetlic wiejskich w Barchlinie, Kluczewie, Radomierzu, Solcu i Perkowie.

Wśród zagrożeń związanych z bezpieczeństwem, które występują na obszarze gminy wymienia się głównie zagrożenia w ruchu drogowym, włamania i kradzieże, a także handel i zażywanie narkotyków i dopalaczy.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy Gminy Przemęt mogli wyrazić swoją opinię na temat poziomu poczucia bezpieczeństwa. Aspekt ten został dość wysoko oceniony – średnio na 3,62 punktów. Respondenci oceniali również dostęp do opieki medycznej – zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej. Ogólnie element ten został oceniony dość nisko, przy czym mieszkańcy są bardziej zadowoleni z opieki podstawowej (3,10) niż z opieki specjalistycznej (2,47 punktów w 5-stopniowej skali). Wśród głównych problemów dotyczących mieszkańców gminy tylko 9 osób wskazało przestępczość, co może świadczyć o dość niskim nasileniu tego zjawiska.

Aby zachować wysoki poziom bezpieczeństwa i niewielki problem przestępczości należy podejmować działania prewencyjne. Rekomenduje się podjęcie działań w kierunku kształtowania postaw prospołecznych, działań resocjalizacyjnych, a także działań naprawczych w kierunku zwiększenia roli prewencji przestępczości, czyli: usuwania przyczyn czynów kryminalnych (mogą to być np. przeżycia rodzinne, okoliczności zatrudnienia, poziom wykształcenia, pozycja ekonomiczna i społeczna). Zaleca się również poprawę infrastruktury drogowej oraz nowoczesnego oświetlenia na terenie gminy.

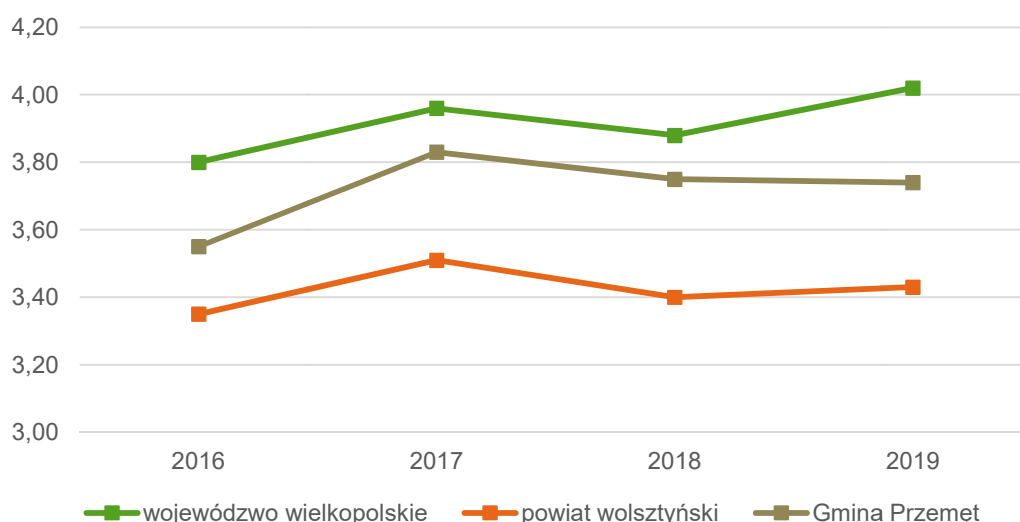
2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Działające na terenie Gminy Przemęt organizacje pozarządowe są jednym z przejawów aktywności społecznej. Zgodnie ze stanem w 2020 roku, w Gminie Przemęt funkcjonowało 51 takich organizacji, w tym 3 fundacje, 14 stowarzyszeń, 15 uczniowskich klubów sportowych i 18 jednostek OSP.

Na podstawie rocznych Programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, gmina zleca wykonanie zadań gminnych organizacjom pozarządowym. Odbywa się to w ramach otwartych konkursów ofert.

Liczba organizacji społecznych w Gminie Przemęt w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców charakteryzuje się tendencją wzrostową i kształtuje się na poziomie średnim w porównaniu do powiatu i województwa.

Wykres 4 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Przemęt na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi przebiega zarówno w sposób finansowy jak i pozafinansowy. W 2020 roku na dotacje dla poszczególnych zadań realizowanych przez organizacje społeczne wydatkowano łącznie 220 000,00 zł. W związku z pandemią i obowiązującymi obostrzeniami część zadań nie mogła zostać zrealizowana, a co za tym idzie niektóre dotacje podlegały zwrotowi.

Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych można stwierdzić, że mieszkańcy raczej pozytywnie oceniają współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi – średnio została ona oceniona na 3,51 punktów w 5-stopniowej skali. Nieco niższą ocenę otrzymała aktywność mieszkańców i ich zaangażowanie w sprawy społeczne (3,35).

Część organizacji mimo formalnego wpisu do KRS, po pewnym czasie zaprzestaje swojej działalności. Zawieszenie działalności może być związane z odejściem liderów z organizacji. Brak wiedzy i umiejętności pozostałych członków uniemożliwiła aplikowanie o kolejne granty. Ponadto dla Stowarzyszeń przeszkodą mogą być trudności ze zdobyciem odpowiedniego sprzętu niezbędnego do funkcjonowania organizacji, a także z utrzymaniem zespołu pracowniczego i wolontariuszy.

2.1.8. KULTURA

Głównym ośrodkiem kultury jest Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Przemęcie (GCKiB). Jednostka ta działa od 2016 roku na skutek połączenia Gminnego Ośrodka Kultury w Przemęcie i Gminnej Biblioteki Publicznej.

Do głównych zadań ośrodka należy w szczególności:

- zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy;
- rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy;
- upowszechnianie wiedzy i nauki;
- ochrona dziedzictwa kulturowego regionu;
- prowadzenie działalności w zakresie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;
- działalność instruktazowo – metodyczna;
- organizacja spektakli, koncertów, festynów, wystaw, konferencji;
- organizacja imprez rozrywkowych, artystycznych, turystycznych, sportowo-rekreacyjnych;
- prowadzenie działalności wydawniczej;
- współpraca z sołectwami, stowarzyszeniami, innymi instytucjami;
- prowadzenie działalności promocyjnej.

W ramach GCKiB funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku, który oferuje wykłady tematycznie, a także zajęcia w sekcjach: komputerowej, języka angielskiego, rękodzieła, zdrowia, zumbi. Oprócz tego pod GCKiB działa: Młodzieżowa Orkiestra Dęta, grupa mażorettek „Vena”, zespół wokalny „Gioielli”, teatr „Zaczarowana Dorożka”, kółko plastyczne, a także odbywają się zajęcia z rękodzieła artystycznego i tańca towarzyskiego.

Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Przemęcie jest również wydawcą informatora Samorządu Gminy Przemęt „Kurier Przemęcki” oraz organizatorem cyklicznych imprez, wśród których wyróżnia się: Średniowieczny Jarmark Cysterski, Festyn Powitanie Lata, Przemęckie Święto Szparaga, Przemęckie Rajdy Rowerowe.

Aby rozwijać ofertę kulturalną Gminy Przemęt, wskazany jest remont sali głównej Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki.

Na terenie gminy znajdują się sale wiejskie w miejscowościach: Barchlin, Biskupice, Borek, Bucz, Górsko, Kaszczor, Kluczewo, Mochy, Nowa Wieś, Osłonin, Perkowo, Popowo Stare, Poświętno, Radomierz, Sączkowo, Siekowo, Siekówko, Sokołowice, Solec, Solec Nowy, Starkowo, Przemęt, przy czym sale w Osłoninie i Solcu Nowym są wyremontowane, a większość pozostałych wymaga remontu. W zakres działalności świetlic wiejskich wchodzi przede wszystkim wynajem sali społeczności lokalnej oraz organizacja imprez rodzinnych.

W ramach Biblioteki w Przemęcie działają także 3 filie biblioteczne w Kaszczorze, Buczu i Mochach.

Mieszkańcy Gminy Przemęt dość zróżnicowanie oceniają dostęp do kultury i rozrywki dla różnych grup wiekowych (średnio 3,17 punktów przy dużej rozbieżności odpowiedzi), a także niejednoznacznie wypowiadają się na temat dostępu do sportu i rekreacji (3,27). Wyżej natomiast oceniono działania podejmowane na rzecz osób starszych, w tym działalność Klubów Seniora, organizację wydarzeń oraz zajęć dedykowanych seniorom. Średnia ocen wyniosła 3,78.

Opierając się na analizie potrzeb mieszkańców oraz wytycznych zawartych w unijnych, krajowych oraz samorządowych dokumentach strategicznych z obszaru polityki społecznej, zaleca się kontynuowanie działań gminy w zakresie dalszego rozwoju integracji społeczności lokalnej. Ponadto, w zakresie rozwoju sfery kultury, w związku z pandemią SARS-CoV-2 i rosnącym zjawiskiem izolacji społecznej zaleca się organizowanie zajęć, konkursów i innych wydarzeń kulturalnych również w formule on-line.

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie jest gminną jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, prowadzoną w formie jednostki budżetowej. Funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Nr X/46/90 Gminnej Rady Narodowej w Przemęcie z dnia 27 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie, Zarządzenia Nr 10/90 Naczelnika Gminy Przemęt z dnia 14 maja 1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie nadanego Uchwałą Nr 91/2019 Rady Gminy Przemęt z dnia 3 września 2019 roku. Celem działania GOPS jest

organizacja i wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Przemęt oraz podjęcie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Do podstawowych zadań GOPS należą zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej. Ponadto GOPS wypłaca świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, zasiłek dla opiekuna, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe i energetyczne, jednorazowe świadczenie „Za życiem”, zapewnia pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów oraz podejmuje działania wspierające rodziny, osoby starsze i niepełnosprawne, przyznaje Karty Dużej Rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej to instytucja odgrywająca zasadniczą rolę w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać ich samodzielnie. Wspiera je w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia się oraz ich integracji ze społeczeństwem. Do podstawowych zadań GOPS należy przyznawanie i wypłacanie świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, rozwój i zarządzanie niezbędną infrastrukturą socjalną oraz rozwijanie nowych form pomocy społecznej w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie realizuje lub współpracuje z Gminą Przemęt przy realizacji następujących programów:

Programy jednoroczne:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – program realizowany przez gminę przy wsparciu GOPS.

Adresatami programu są osoby z problemem alkoholowym i ich rodziny. W szczególności program ten obejmuje następujące zadania:

- a) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- b) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

- c) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- d) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- e) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Ponadto gmina integruje działania instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie, takich jak: szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, sądy rodzinne, policja, GOPS, punkty interwencji kryzysowej, czy świetlice socjoterapeutyczne. Współpracuje także z Urzędem Pracy oraz miejscowymi zakładami pracy w celu zorganizowania możliwości zatrudnienia dla osób po leczeniu alkoholowym.

Kolejną formą wsparcia jest organizacja programów edukacyjnych przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, wdrażanie programów profilaktyczno - interwencyjnych dla młodzieży pijącej alkohol, wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych, opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych. Organizowane są również w szkołach dyskusje, pogadanki, warsztaty, dotyczące szkodliwości nadużywania alkoholu oraz wczesnego rozpoznania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia, w okresie letnim natomiast – kolonie i obozy z programem profilaktycznym.

Środki finansowe przeznaczone na realizację ww. programu pochodzą z opłat podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2020 r. wyniosły one 477 006,00 zł, z tej kwoty wydatkowano 370 362,66 zł, pozostała nadwyżka będzie wydatkowana w 2021 r.

Program Przeciwdziałania Narkomanii – realizatorami Programu jest Wójt Gminy Przemęt, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przemęcie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz współpraca i współdziałanie z przedszkolami, szkołami i innymi jednostkami organizacyjnymi wymienionymi w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe, a także z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, działalności charytatywnej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury fizycznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Wśród najważniejszych zadań realizowanych zgodnie z Programem można wskazać:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielenie rodzinom, w których występuje problem narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności wychowawczej, informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zamierzonym efektem realizacji Programu jest zmniejszenie stopnia zagrożenia patologią społeczną, jaką stanowi narkomania:

- Podjęcie przez osoby zagrożone oferty poradnictwa, wsparcia i terapii.
- Wzrost poziomu wiedzy wśród społeczności lokalnej na temat przyczyn, mechanizmów uzależniania i możliwości przeciwdziałania.
- Rozwój zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

Programy wieloletnie:

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Przemęt na lata 2021-2023

Do głównych celów strategicznych programu należą:

- wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży;
- wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;
- utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym;
- rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

W ramach programu podejmowane są następujące działania:

- wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną;
- współpraca asystenta rodziny z rodzinami wymagającymi wsparcia;
- analiza sytuacji rodzin, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- wsparcie dla rodziców poprzez umożliwienie im podniesienia umiejętności rodzicielskich;
- wsparcie rodzin poprzez informowanie o dostępnych szkoleniach i warsztatach dotyczących wychowania dzieci;
- organizacja spotkań z autorytetami wychowawczymi;
- zapewnienie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży;
- zapewnienie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Program Wspierania Rodziny Gminy Przemęt na lata 2021 -2023 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodzin ma charakter profilaktyczny, a rodzinom zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmiernia się z występującymi problemami.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest przede wszystkim na założeniach ustawy z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021r., poz. 1249).

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, niwelowanie jej skutków, zapobieganie pogłębianiu zjawiska przemocy, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Główną formą wsparcia jest prowadzona praca socjalna. Działania mają na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu i odzyskaniu zdolności do poprawnego funkcjonowania poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych. Ponadto, od 17 lutego 2011 r. w Gminie Przemęt funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji, z którymi podpisane jest porozumienie o współpracy tj. Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty, sądownictwa oraz pomocy społecznej. W składzie Zespołu nie ma przedstawicieli ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie tworzone są grupy robocze. Do zadań grup roboczych należy:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Wśród osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety. W analizowanym okresie żadna z osób doświadczających przemocy nie została umieszczona w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Z uwagi na szczególną sytuację – stan epidemii SARS-CoV-2 – w 2020 r. podjęto decyzję o nierealizowaniu działań profilaktycznych w szkołach oraz szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ciekawą innowacją w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest aplikacja mobilna „**Twój Parasol**”, z której może skorzystać każdy mieszkaniec gminy dotknięty lub zagrożony przemocą. Poza materiałami edukacyjnymi aplikacja umożliwia dostęp do bazy organizacji oferujących wsparcie. Aplikacja umożliwia również przesłanie informacji o zdarzeniach przemocowych oraz możliwość kontaktu z wcześniej skonfigurowanym adresem email lub możliwość szybkiego wybrania telefonu alarmowego.

Na stronie GOPS dostępny jest również "**Plan awaryjny**" - to informacje użyteczne w dobie pandemii przygotowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich we współpracy z ekspertami z "Niebieskiej Linii", Fundacji Feminoteka oraz Centrum Praw Kobiet.

Wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzielaniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży i ich rodzin, a także do osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Koszt realizacji programu wyniósł w 2020 r. ogółem 45 979,50 zł (w tym środki własne wyniosły 22 530,80 zł, natomiast dotacja celowa z budżetu państwa wyniosła 23 448,70 zł).

Ogółem z programu korzystało 76 osób, w tym:
z posiłku 35 dzieci, zrealizowano 1 569 świadczeń na kwotę 6 379,50 zł,
z zasiłku celowego na zakup żywności 46 osób, którym wypłacono 115 świadczeń na kwotę 39 600,00 zł.

Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2020-2022

W planie wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości zawarty jest program zagospodarowanie zasobu nieruchomości. Celem planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości jest poprawa wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości, utrzymanie nieruchomości gminnych w zasobie, pozyskanie nowych gruntów dla realizacji celów publicznych oraz poprawne gospodarowanie środkami z budżetu gminy przeznaczonymi na utrzymanie gminnego zasobu. Gmina posiada grunty o ogólnej powierzchni 678,59 ha, z czego 4,74 ha stanowią grunty użytkowania wieczystego. Grunty stanowiące własność Gminy Przemęt i oddane w użytkowanie wieczyste stanowią 5,92 ha. Gmina posiada 8 lokali mieszkalnych, stanowiących własność Gminy, natomiast zestawienie lokali mieszkalnych i użytkowych, stanowiących przedmiot umowy najmu, zawiera tabela poniżej.

Tabela 7 Zestawienie lokali mieszkalnych i użytkowych stanowiących przedmiot umowy najmu

Położenie lokali	Liczba lokali mieszkalnych	Liczba lokali użytkowych	Aktualne przeznaczenie, zagospodarowanie
Przemęt, ul. Powstańców Wielkopolskich 1	-	4	Lokale objęte umowami najmu
Przemęt, ul. Powstańców Wielkopolskich 3	-	3	Lokale objęte umowami najmu
Przemęt, ul. Powstańców Wielkopolskich 5	-	3	Lokale objęte umowami najmu
Przemęt, ul. Powstańców Wielkopolskich 7	-	1	Lokal objęty umową najmu
Przemęt, ul. Powstańców Wielkopolskich 9	-	1	Lokal objęty umową najmu
Przemęt, ul. Jagiellońska 8	-	1	Lokal objęty umową najmu
Bucz, ul. Akacyjowa 4	2	-	Lokale objęte umowami najmu
Mochy, ul. Wolsztyńska 6 i 8	5	2	2 lokale mieszkalne wolne ze względu na przeprowadzony remont, pozostałe lokale objęte umowami najmu
Mochy, ul. Szkolna 4	-	1	Lokal objęty umową najmu
Siekowo 3b	2	1	Lokale objęte umowami najmu
Ostoinin, ul. Parkowa 8	1	-	Lokal objęty umową najmu
Popowo Stare, ul. Szkolna 17	2	-	Lokale objęte umowami najmu
Siekówko 17	1	-	Lokal objęty umową najmu
Nowa Wieś ul. Przemęcka 2	-	1	Lokal objęty umową najmu

Źródło: Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu nieruchomości na lata 2020-2021

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej GOPS ma obowiązek zatrudnić pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Tabela 8 Liczba osób zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przemęcie w 2020 roku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie	2018	2019	2020
Dyrektor, kierownik	1	1	1
Zastępca Kierownika	0	0	0
Pracownicy socjalni	4	4	4
Asystenci rodziny	1	1	1
Pozostali pracownicy	10	8	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Przemęcie

Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie co roku uczestniczy w licznych szkoleniach tematycznych. Pracownicy w 2020 roku poszerzali swoją wiedzę i umiejętności zgodnie ze stanem przedstawionym w tabeli, gdzie wskazano również liczbę pracowników uczestniczących w poszczególnych szkoleniach.

Tabela 9 Udział pracowników GOPS w szkoleniach

Lp.	Temat szkolenia	Liczba pracowników biorących udział
1.	Domy Pomocy Społecznej - nowelizacje 2019/2020	2
2.	Procedura postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego	3
3.	Przepisy o dodatkach energetycznych oraz stosowanie przepisów o dodatkach mieszkaniowych	1
4.	Prowadzenie postępowania administracyjnego za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość	8
5.	Sytuacja prawna pracownika i pracodawcy samorządowego w czasie COVID-19	2
6.	Nowelizacja VAT od 1.07.2020r.	1
7.	Stypendia i zasiłki szkolne w praktyce	3
8.	Ustawa o dostępności - wyzwania dla samorządów	1
9.	Pracownicze plany kapitałowe	9
10.	Kontrola zarządcza w 2020r. Po zmianie ustawy o finansach publicznych	1
11.	Wyzwania z perspektywy prawa pracy i RODO	2
12.	Zarządzanie zasobami ludzkimi - szkolenie dla kadry kierowniczej	1
13.	Niebieska karta	1
14.	KDR - w świetle najnowszych zmian	1
15.	Dokumentacja pracownicza w świetle nowych regulacji	1
16.	Rola asystenta rodziny i jego zadania w świetle nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	1
17.	KPA w OPS	2

18.	Świadczenie wychowawcze 500+ - nowelizacja	2
19.	Analiza ryzyka przetwarzania danych osobowych	1
20.	CUS a zmiany w pomocy społecznej	1
21.	KPA w świetle RODO	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Przemęcie

Powyższe informacje wskazują na znaczne zaangażowanie pracowników GOPS w swoją pracę oraz profesjonalne podejście do podejmowanych przez siebie czynności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie aktywnie uczestniczy w realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Spójności, a także realizuje programy ostonowe. W 2020 roku Gmina Przemęt uczestniczyła w poniższych projektach i programach:

1. projekcie pn. Gmina Przemęt wspiera swoich seniorów w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Fundacją Centrum Aktywności z Bukwicy i przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Przemęt powyżej 60. roku życia, nieaktywnych zawodowo, osób niepełnosprawnych, potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Celem głównym projektu jest wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług opiekuńczych na terenie Gminy Przemęt o 20 osób objętych wsparciem w ramach dziennych form usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pomocy Senior+ w Błotnicy w terminie od 01.01.2020 r. do 30.11.2021 r. oraz o 40 osób w ramach dziennych form usług opiekuńczych w Klubie Seniora w Gminie Przemęt w 4 oddziałach w miejscowościach Bucz, Kaszczor, Mochy, Przemęt w terminie od 01.12.2018 r. do 30.11.2021 r. Na realizację projektu Gmina Przemęt wspiera swoich seniorów w 2020 roku wydatkowano kwotę 360 494,99 zł (w tym wkład własny 22 509,78 zł);

2. realizacji programów ostonowych:

- program wieloletni Senior+ na lata 2015-2020, Moduł II - zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+, edycja 2020 – koszt programu w 2020 roku wyniósł 154 666,41 zł (w tym środki z budżetu państwa 14 438,67 zł);

- program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023 - koszt programu w 2020 roku wyniósł 45 979,50 zł (w tym środki z budżetu państwa w kwocie 23 448,70 zł) i objął wsparciem 76 osób;

- program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej - koszt programu w 2020 roku wyniósł 36 099,49 zł (w tym środki z Funduszu Pracy w kwocie 850 zł) i objął wsparciem 5 rodzin (7 osób dorosłych i 8 dzieci).

2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc i wsparcie w Gminie Przemęt z zakresu pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 398 osób, co stanowiło 2% wszystkich mieszkańców gminy. Łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 161 osób (47 rodzin) w stosunku do 2019 roku.

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Przemęt w 2020 r. były:

- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność,
- ubóstwo,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- bezrobocie.

Art. 7 Ustawy o pomocy społecznej szczegółowo określa przyczyny udzielenia pomocy społecznej osobom oraz rodzinom. Są to:

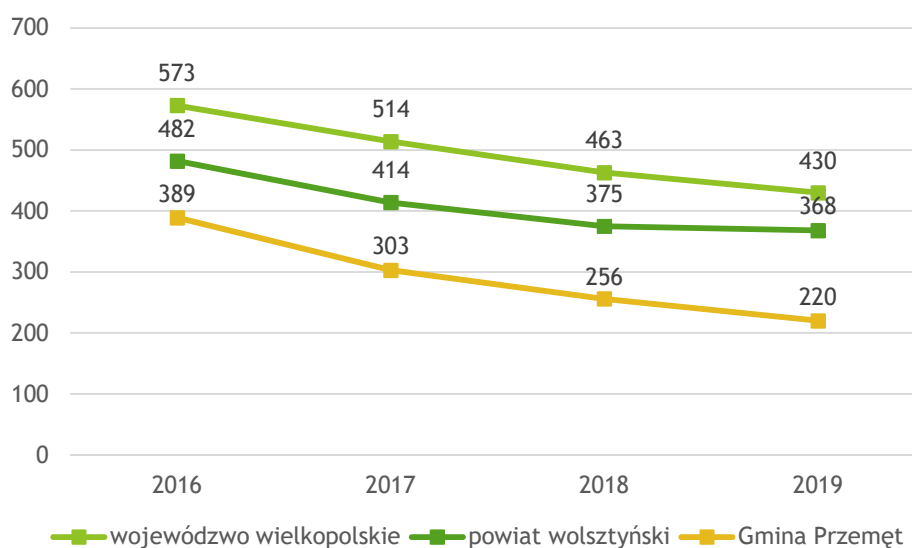
- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d Ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701,00 zł (wysokość waloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528,00 zł (wysokość waloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny".

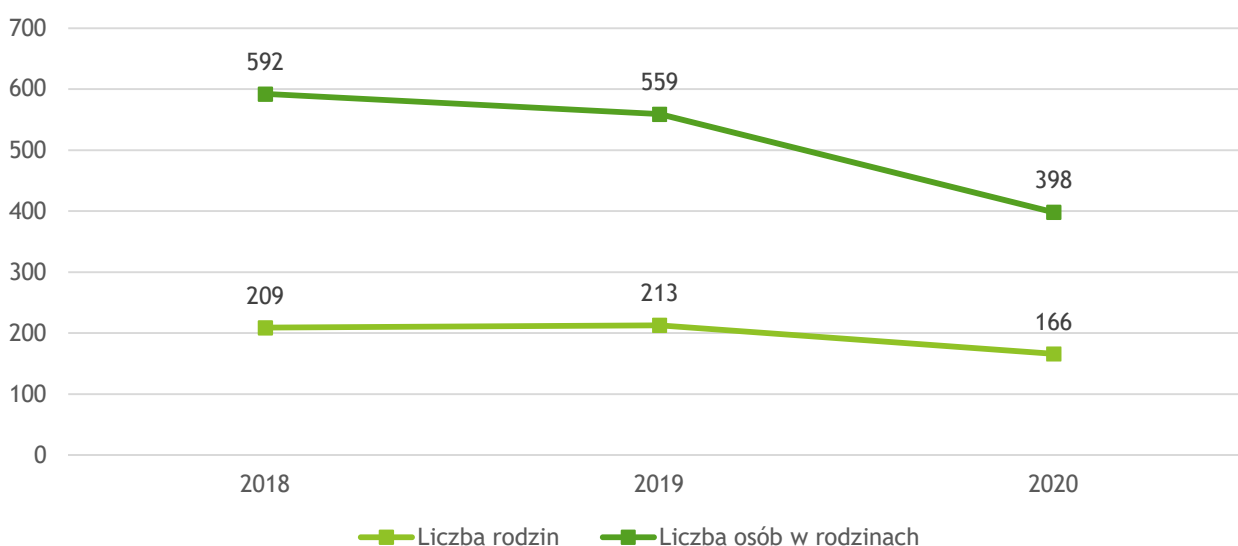
Analizując liczbę oraz wskaźniki dotyczące beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zauważalny jest ich stały spadek w latach 2016-2019 (w momencie powstawania dokumentu dane GUS za 2020 rok były niedostępne).

Wykres 5 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców pozwala porównać ze sobą różne jednostki samorządowe. Jak widać na powyższym wykresie, w Gminie Przemęt wartość tego wskaźnika spadła z 389 w roku 2016 do 220 w roku 2019 i w całym analizowanym okresie była niższa od pozostałych jednostek. Tendencja spadkowa widoczna jest również w przypadku średniej dla powiatu wolsztyńskiego, jak i województwa wielkopolskiego.

Wykres 6 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS

W analizowanym okresie widać spadek zarówno liczby osób jak i liczby rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej na terenie Gminy Przemęt. W roku 2018 wsparciem objętych były 592 osoby w 209 rodzinach, natomiast w roku 2020 objętych było 398 osób (spadek o 194) w 166 rodzinach (spadek o 43). Można przypuszczać, że wpływ na taki stan rzeczy miało wprowadzone w 2016 roku świadczenie wychowawcze 500+, które podbudowało sytuację materialną wielu rodzin i z roku na rok widoczna jest dalsza poprawa. Świadczenie to zostało rozszerzone na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę od 1 lipca 2019 roku.

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Przemęt są:

- ubóstwo – 33 rodziny otrzymały wsparcie z tego tytułu w 2020 roku, a w 2018 roku było ich 54;
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 24 rodziny zostały objęte pomocą w 2020 roku, a w 2018 roku były to aż 54 rodziny;
- bezrobocie - w 2020 roku był to główny problem dla 21 rodzin, natomiast w 2018 roku dla 26 rodzin;
- niepełnosprawność - w 2020 roku 52 rodziny borykały się z tym problemem, a w 2018 roku było to 69 rodzin;
- długotrwała lub ciężka choroba – w 2020 roku wsparto 62 rodziny z tego tytułu, natomiast w 2018 roku było to 69 rodzin;
- alkoholizm – w 2020 roku w 11 rodzinach występował problem z uzależnieniem, przy czym w 2018 roku było to 16 rodzin.

Dokładna liczba rodzin objętych pomocą ze względu na poszczególne powody trudnej sytuacji życiowej przedstawiona jest w poniższej tabeli.

Tabela 10 Powody przyznania pomocy w latach 2018-2020

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2018	2019	2020
Ubóstwo	54	42	33
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	6	2	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	54	46	24
W tym:	20	21	15
Potrzeba ochrony wielodzietności			
Bezrobocie	26	21	21
Niepełnosprawność	69	64	52
Długotrwała lub ciężka choroba	69	68	62
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	7	6	3
W tym:			
Rodziny niepełne	2	0	1
Rodziny wielodzietne	4	3	1
Przemoc w rodzinie	4	4	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	16	8	11

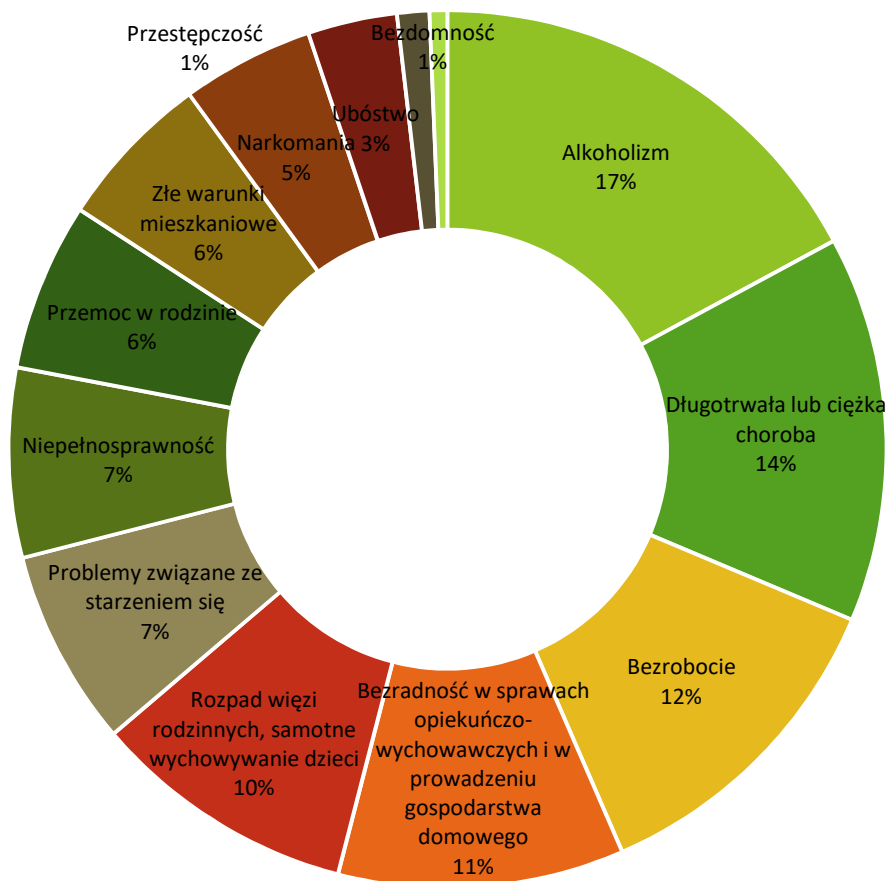

Narkomania	1	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	2	2
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	0	2
Sytuacja kryzysowa	0	0	1
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem) w 2020 roku wyniósł 8,8%. Zauważalny jest nieznaczny wzrost tego wskaźnika, którego wartość w 2018 roku wynosiła 8,2%, a w 2019 roku 7,7%. W najbliższych latach należy się spodziewać ponownego wzrostu wskaźnika ze względu na skutki gospodarcze pandemii SARS-CoV-2.

Powody przyznawania pomocy przez GOPS częściowo pokrywają się z odpowiedziami respondentów, którzy brali udział w badaniach ankietowych. Badani poproszeni byli o wskazanie ich zdaniem głównych problemów dotyczących najczęściej mieszkańców Gminy Przemęt. Wśród zdecydowanie najczęściej wskazywanych problemów znalazły się alkoholizm (17%), długotrwała lub ciężka choroba (14%), bezrobocie (12%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (11%) oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowanie dzieci (10%).

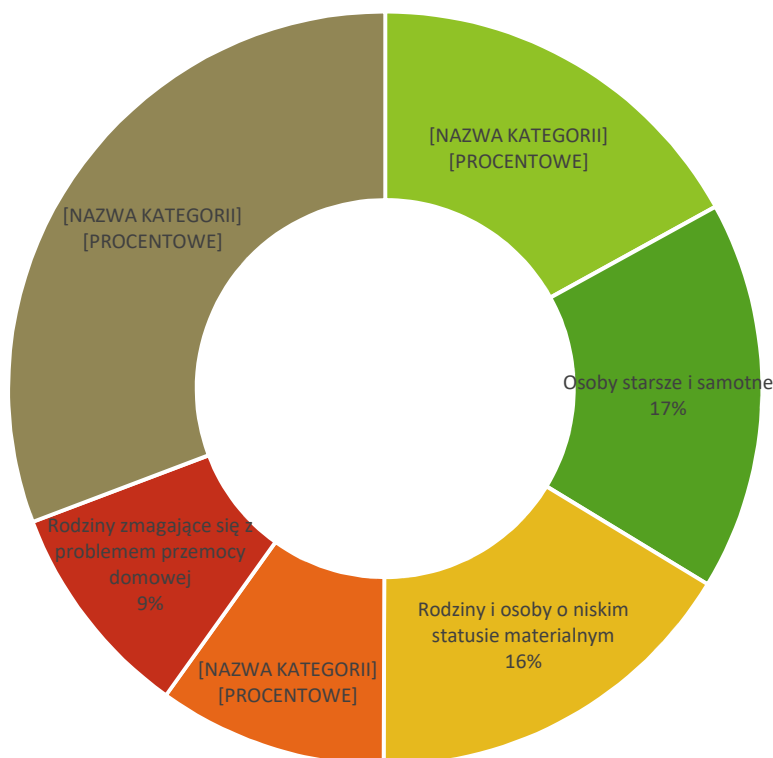

Wykres 7 Problemy społeczne w Gminie Przemęt wg ankietowanych

Źródło: badania ankietowe

Zauważyć należy, że na pierwszym miejscu ankietowani jako problem wskazali alkoholizm, natomiast z tego powodu pomocą objętą jest niewiele osób i rodzin. Najprawdopodobniej wynika to z faktu, że osoby dotknięte chorobą alkoholową rzadko sięgają po pomoc, czego skutkiem często są narastające problemy w rodzinie, a w najgorszych przypadkach pojawienie się przemocy. Należy więc zwrócić szczególną uwagę na podejmowanie działań profilaktycznych i różnego rodzaju prób dotarcia do osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.

Ponadto ankietowani zostali poproszeni o wskazanie grup społecznych, które są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Najczęściej wskazywano rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (co potwierdza wcześniejsze wnioski na temat problemu alkoholizmu) oraz osoby starsze i samotne – te odpowiedzi uzyskały po 17%. Kolejną często wskazywaną grupą są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (16%). Osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny oraz rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej otrzymały odpowiednio 10 i 9%. Pozostałe grupy społeczne pojawiały się z dużo mniejszym natężeniem niż wyszczególnione na wykresie.

Wykres 8 Grupy społeczne zagrożone wykluczeniem społecznym

Źródło: badania ankietowe

Biorąc pod uwagę powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej oraz charakterystykę grup, którym grozi wykluczenie społeczne, należy kontynuować działania wspierające osoby i rodziny borykające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, problemem alkoholizmu i innych uzależnień oraz o niskim statusie materialnym. Potrzebę wsparcia w ramach pomocy społecznej wykazują również osoby niepełnosprawne oraz bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, a także rodziny, w których doświadczana jest przemoc. Zwiększającą się grupą społeczną, w ramach której również należy podejmować systemowe działania to osoby starsze i samotne.

2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W myśl Ustawy o pomocy społecznej, osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są mieszkańcy domu, przedstawiciel ustawowy, małżonek, zstępni przedwstępni, gmina zgodnie z miejscem zamieszkania, z której osoba została skierowana. Ze względu na brak funkcjonujących DPS-ów w Gminie Przemęt, mieszkańcy korzystają z tego typu placówek poza obszarem gminy.

Tabela 11 Liczba mieszkańców Gminy Przemęt przebywająca w DPS w innych gminach w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Łączna liczba mieszkańców Gminy Przemęt przebywająca w DPS na terenie innych gmin	14 osób	11 osób	12 osób
Liczba mieszkańców Gminy Przemęt przebywająca w DPS na terenie poszczególnych gmin	1-DPS Głogów, 1-DPS Zimnowoda, 1-DPS Falmierowo, 1-DPS Wieleń, 2-DPS Rogowo, 1-DPS Śrem, 1-DPS Konin, 2-DPS Stary Gostków, 1-DPS Baszków, 1-DPS Psarskie, 1-DPS - Osiek, 1-DPS Pakówka	1-DPS Głogów, 1-DPS Zimnowoda, 1-DPS Falmierowo, 1-DPS Jasieniec, 2-DPS Rogowo, 2-DPS Stary Gostków, 1-DPS Osiek, 1-DPS Pakówka, 1-DPS Skęczniew	1-DPS Głogów, 1-DPS Zimnowoda, 1-DPS Falmierowo, 1-DPS Pleszew, 1-DPS Jasieniec, 2-DPS Rogowo, 2-Stary Gostków, 1-DPS Osiek, 1-DPS Pakówka, 1-DPS Skęczniew

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Przemęcie

GOPS Przemęt w 2020 roku wydała 12 decyzji o świadczeniu w postaci odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na terenie innych jednostek. Łączna kwota świadczeń na ten cel wyniosła 320 894,00 zł. Należy zauważyć, że tendencja w zakresie wydatkowanych kwot na ten cel jest rosnąca. Biorąc pod uwagę rosnące kwoty, oraz trend starzejącego się społeczeństwa, można przypuszczać, że koszty te będą rosły w kolejnych latach, co może stanowić argument dla utworzenia domu pomocy społecznej na terenie Gminy Przemęt.

Gmina podjęła już pierwsze kroki w kierunku starszych mieszkańców. W 2020 roku w budynku, w którym również znajduje się żłobek gminny, utworzono Dzienny Dom Pomocy Senior+. Placówka mieści się przy ul. Szkolnej 19 w Błotnicy. Dzienny Dom oferuje miejsce dla 20 seniorów. Uczęszczają tam osoby w wieku 60 lat i więcej, nieaktywne zawodowo, mieszkańcy Gminy Przemęt, osoby z niepełnosprawnością lub potrzebujący wsparcia i pomocy w codziennym funkcjonowaniu. W DDPS+ w Błotnicy seniorzy mają możliwość uczestniczenia w zajęciach z terapii zajęciowej, zajęciach usprawniających ruchowo prowadzonych przez fizjoterapeutę, otrzymują wsparcie psychologa, pomoc i wsparcie opiekunek. Podczas pobytu w Dziennym Domu seniorzy otrzymują dwa posiłki oraz mają zapewniony dowóz z miejsca zamieszkania do Dziennego Domu oraz odwóz.

Ponadto w gminie od 2019 roku działa Klub Senior+, oferujący w sumie 40 miejsc. Oddziały klubu znajdują się w 4 największych miejscowościach:

- Bucz, ul. Kasztanowa 15,
- Kaszczor, ul. Cysterska 9,
- Mochy, ul. Wolsztyńska 6,

- Przemęt, ul. Klasztorna 5.

W ramach zajęć seniorzy biorą udział w zajęciach kulturalno-edukacyjnych (rękodzielniczych, fotograficznych, plenerowych, spotkaniach z ciekawymi ludźmi) oraz otrzymują wsparcie opiekuna.

Niewątpliwie zasoby te nie są wystarczające, ponadto zależą od stopnia dostępności tego typu usług na terenie powiatu. Rekomenduje się zatem rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi w tym obszarze, upowszechnianie idei wolontariatu wśród młodzieży i dorosłych oraz podjęcie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych i niesamodzielnych poprzez rozwój usług opiekuńczych (w tym budowę mieszkań chronionych) jako alternatywę dla kosztownych domów pomocy społecznej poza granicami gminy. Zaleca się również rozwój współpracy z podmiotami ekonomii społecznej w celu aktywizacji zawodowej i społecznej ww. grup społecznych.

2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie przykłada ogromną wagę do realizacji przedsięwzięć mających na celu poprawę sytuacji materialnej osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Na system pomocy składa się system zasiłków pieniężnych, usług, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna.

Każdy rodzaj świadczenia ma uzasadnienie prawne, które jest podstawą do ich przyznania. Celem ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób czy rodzin niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Świadczenia można podzielić na 3 kategorie: w naturze, usługach i pieniężne. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej świadczeniami z pomocy społecznej są

świadczenia pieniężne oraz świadczenia niepieniężne.

W roku 2020 pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto ogółem 398 osób w 166 rodzinach. Dla porównania – w roku 2019 było to 559 osób w 213 rodzinach, a w 2018 roku – 592 osoby w 209 rodzinach. Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej, m.in. z pomocy finansowej, pracy socjalnej, poradnictwa prawnego, pomocy w załatwianiu spraw w urzędach, sądach, ustalania uprawnień do rent czy emerytur. W 2020 roku niewiele ponad połowa osób otrzymujących świadczenia otrzymywała je w formie niepieniężnej – było to 127 osób w 41 rodzinach, podczas gdy forma pieniężna dotyczyła 119 osób w 64 rodzinach. W latach 2018-2019 rozbieżność ta była już nieco większa – nawet 2/3 osób otrzymywało świadczenia w formie niepieniężnej, a około 1/3 w formie pieniężnej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w latach 2018-2020. W 2020 roku GOPS w Przemęcie udzielił najwięcej zasiłków celowych i w naturze - 109 osób otrzymało decyzją wsparcie w powyższej formie.

Tabela 12 Liczba osób w rodzinach otrzymujących poszczególne rodzaje wsparcia w latach 2018-2020

WYSZCZEGÓLNIENIE	2018	2019	2020
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	17	16	18
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	25	24	29
SCHRONIENIE	5	2	10

POSIŁEK	238	217	111
W TYM DLA: DZIECI	229	199	96
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	10	8	7
W TYM: SPECJALISTYCZNE	-	-	-
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2	-	7
SPRAWIENIE POGRZEBU	3	1	1
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	228	166	109
W TYM ZASIŁKI SPECJALNE CELOWE	98	87	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MRiPS

Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, który nie podlega zwrotowi. Jednak wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Należy zwrócić uwagę na dużą liczbę osób obejmowanych corocznie wsparciem w postaci posiłku – dotyczy to w szczególności dzieci. W 2020 roku liczba ta zmalała w stosunku do lat poprzednich, co może być spowodowane pandemią SARS-CoV-2, co skutkowało prowadzeniem zajęć szkolnych w formie zdalnej, online (w miejscu zamieszkania uczniów).

W przypadku zasiłków celowych i w naturze oraz posiłków, widoczny jest spadek przyznawanych świadczeń w ostatnich latach. W przypadku pozostałych świadczeń nie obserwuje się wyraźnych tendencji. O niewielkim spadku można mówić również w zakresie usług opiekuńczych. W 2018 roku tą formą pomocy objętych było 10 osób, natomiast w 2020 roku – 7 osób. W latach 2018-2020 nie udzielano wsparcia w ramach usług opiekuńczych specjalistycznych.

Usługi opiekuńcze są świadczeniem niepieniężnym. Pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przysługuje osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zadanie realizowane jest ze środków własnych gminy.

Jak wynika z przedstawionych wcześniej danych, kolejną istotną formą wsparcia świadczoną na rzecz mieszkańców Gminy Przemęt jest pomoc w formie posiłku. Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Celem priorytetowym Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Program ten realizowany był w gminie w latach 2019-2020, natomiast w 2018 roku pomoc w postaci posiłku realizowana była w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Dane zamieszczone w tabeli poniżej przedstawiają liczbę osób korzystających z programów.

Tabela 13 Liczba osób korzystających z Programów „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020

ROK	2018	2019	2020
Rzeczywista liczba osób objętych programem	138	118	76
Liczba dzieci korzystających z posiłku	79	67	35
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego	69	62	46
Koszt programu ogółem	66 804,94 zł	68 132,00 zł	45 979,50 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Przemęcie

Na przestrzeni ostatnich 3 lat znacząco zmalała liczba osób korzystających z Programów. Ogólne zmiany demograficzne, tj. mniejszy przyrost naturalny spowodował, że w szkołach znajduje się mniej dzieci, czego efektem jest malejące zapotrzebowanie na pomoc w formie ciepłego posiłku. Dodatkowo, wzrost poziomu życia mieszkańców i mniej osób kwalifikuje się do otrzymania pomocy w ramach Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Rok 2020 był wyjątkowy w tym zakresie ze względu na fakt, że przez większość roku zajęcia szkolne odbywały się zdalnie, dlatego dzieci nie korzystały z posiłku w szkole.

Jednym z wielu zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust. 1 – 4 Ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest niematerialną formą wsparcia przy kształtowaniu nowych postaw społecznych. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin dysfunkcyjnych w środowisku społecznym. Pomoc w tej formie ma na celu wypracowanie zmiany funkcjonowania społecznego i zawodowego osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystywanie i rozwój ich zasobów. Poradnictwo w pracy socjalnej jest działaniem, którego głównym celem jest stworzenie warunków do podejmowania przez klientów samodzielnych prób rozwiązywania swoich problemów, co wiąże się z wprowadzaniem szeroko rozumianych zmian w ich życiu. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. W 2020 roku praca socjalna była świadczona m. in. w zakresie wspierania w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych organów, instytucji i organizacji (pomoc w wypełnianiu wniosków, informowanie o różnych uprawnieniach, pomoc w ustaleniu niepełnosprawności), poradnictwa wychowawczego, rodzinnego i zawodowego. GOPS w Przemęcie objął tym rodzajem wsparcia 75 rodzin (191 osób w tych rodzinach).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie realizuje także zadania wynikające z Ustawy o świadczeniach rodzinnych. W skład świadczeń rodzinnych wchodzi:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie.

Osobie otrzymującej zasiłek rodzinny mogą przysługiwać również następujące dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka;
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;

- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka;
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego;
- dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

W roku 2020 przyjęto 1 236 wniosków o świadczenia rodzinne. Było to mniej niż w latach poprzednich, bowiem w roku 2018 i 2019 do GOPS w Przemęcie wpłynęło po 1 539 wniosków o tego typu świadczenia.

Strukturę wydatków w zakresie świadczeń rodzinnych w perspektywie ostatnich 3 lat przedstawia tabela poniżej, w której umieszczone zostały informacje o łącznej kwocie przyznanych świadczeń.

Tabela 14 Kwoty wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w latach 2018-2020

	Kwota wypłaconych świadczeń		
	2018	2019	2020
Zasiłek rodzinny	2 197 985,64	1 974 186,09	1 750 533,50
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	80 488,21	86 661,14	54 432,22
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	299 061,71	295 816,41	240 080,29
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	80 602,81	91 116,00	73 501,34
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	106 032,34	86 067,37	80 677,89
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	102 885,27	96 217,56	85 119,23
Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	217 646,01	205 033,65	190 814,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Przemęcie

W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie w ramach Ustawy o świadczeniach rodzinnych realizuje również wypłatę świadczeń opiekuńczych, w zakres których wchodzi: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy. Kwoty wydatkowane na ten cel przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Wsparcie dla osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych oraz świadczenia rodzicielskiego, w latach 2018-2020

WYSZCZEGÓLNIENIE		2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny	Kwota:	852 730,78	984 749,37	1 050 901,23
Świadczenie pielęgnacyjne	Kwota:	1 255 755,80	1 291 560,50	1 635 462,65
Specjalny zasiłek opiekuńczy	Kwota:	112 211,68	105 627,90	75 843,40
Zasiłek dla opiekuna	Kwota:	19 320,00	19 840,00	7 440,00
Świadczenie rodzicielskie	Kwota:	251 400,70	349 542,10	352 638,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Przemęcie

W analizowanym okresie kwota wydatkowana na zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne i świadczenia rodzicielskie rok rocznie wzrastała. Stopniowo zmniejszała się natomiast kwota przeznaczona na specjalne zasiłki opiekuńcze.

Jedną z form wsparcia rodzin są świadczenia wychowawcze, mające na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Przysługuje ono matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia; w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Z dniem 1 lipca 2019 roku zmianie uległy warunki przyznawania świadczenia, uprawniające do pobierania świadczenia wychowawczego na każde niepełnoletnie dziecko niezależnie od dochodu rodziny. Świadczenie finansowane jest w całości z budżetu państwa. W 2020 roku prawo do świadczenia wychowawczego przyznano 1 875 osobom.

W ramach wsparcia wypłacane są również: jednorazowe świadczenie „Za życiem”, jednorazowe świadczenie „Dobry Start” oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne, stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne.

2.2.5 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Dokonując analizy problemu uzależnień i przemocy w rodzinie należy zwrócić uwagę, że są one często – chociaż nie zawsze – ze sobą powiązane na zasadzie sprzężenia przyczynowo – skutkowego. Dlatego konieczne jest podejście wielopłaszczyznowe do problemu, uwzględniające różne rodzaje uzależnień (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne) i przemocy (przemoc fizyczna, psychiczna, finansowa, cyberprzemoc). Gmina Przemęt realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Adresatami programów są osoby z problemem alkoholowym, narkotykowym i ich rodziny. Celem programów jest uświadomienie

mieszkańcom skutków nadużywania alkoholu i narkotyków, pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Przemęt to:

1. Zmniejszenie ilości alkoholu spożywanego przez młodzież;
2. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych;
3. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużyciem alkoholu;
4. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego;
5. Zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy;
6. Zmniejszenie ilości wypadków oraz strat ekonomicznych spowodowanych nietrzeźwością w miejscu pracy;
7. Zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego;
8. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym;
9. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z kolei cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Przemęt są następujące:

1. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zahamowanie tempa popytu na narkotyki;
2. Profilaktyczna działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza;
3. Wspieranie rodzin dotkniętych problemem narkomanii;
4. Promowanie postaw społecznych oraz form rozwoju osobistego;
5. Tworzenie systemu informacji dla osób dotkniętych problemem narkomanii o dostępnych formach pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej;
6. Zwiększanie świadomości społecznej, dostarczanie fachowej wiedzy na temat zagrożeń, uwrażliwienie na wczesne oznaki uzależnienia od narkotyków;
7. Wspomaganie placówek oświatowych, instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów narkomanii;
8. Wspieranie organizacji różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych, imprez rekreacyjno-sportowych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
9. Stworzenie systemu przeciwdziałania narkomanii poprzez nawiązanie współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami w celu wspólnej realizacji edukacji zdrowotnej, propagowania zdrowia psychicznego, kondycji fizycznej, zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków i używek.

W Gminie Przemęt działa także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na podstawie Zarządzenia nr 21.2020 Wójta Gminy Przemęt z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przemęcie. Od marca 2020 r. Komisja działa w składzie 7 osób, podzielonych na dwa zespoły:

- Zespół wyjazdowy, kontrolujący punkty sprzedaży napojów alkoholowych,
- Zespół motywacyjny (działający na miejscu).

W 2020 r. do GKRPA wpłynęło **18** wniosków,

Komisja odbyła **31** posiedzeń,

przeprowadzono **28** rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu oraz **5** rozmów z ich rodzinami.

4 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Wolsztynie w sprawie wydania skierowania na przymusowe leczenie odwykowe,

14 wniosków skierowano do biegłych sądowych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu

Najważniejsze działania podejmowane w latach 2018-2020 przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przemęcie oraz dane dotyczące jej działalności przedstawia poniżej załączona tabela.

Tabela 16 Działalność GKRPA w Przemęcie w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń GKRPA	38	43	31
Liczba osób z którymi prowadzono rozmowy	52	23	33
Z czego:			
Osoby uzależnione od alkoholu	31	17	28
Członkowie rodzin	21	6	5
Liczba otrzymanych wniosków dot. skierowania na przymusowe leczenie osób nadużywających alkoholu i narkotyków	24	13	18

Źródło: sprawozdania z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

Na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku Rada Gminy Przemęt Uchwałą Nr 218/2020 z dnia 26 listopada 2020 r. ustanowiła także Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025. Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, niwelowanie jej skutków, zapobieganie pogłębianiu zjawiska przemocy, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie. W celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie oraz ograniczeniu jego skutków i skali, został powołany Zespół Interdyscyplinarny. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemęcie,
- Posterunku Policji w Przemęcie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przemęcie,
- Oświaty,
- Kuratorskiej Służby Sądowej w Wolsztynie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie.

W roku 2020 Zespół Interdyscyplinarny przeprowadził 16 posiedzeń, w tym część odbywała się w sposób zdalny ze względu na sytuację epidemiczną. Odbyło się również 39 spotkań grup roboczych. Dla porównania, w roku 2019 odbyło się również 16 posiedzeń Zespołu i 30 posiedzeń grup roboczych, a w 2018 roku – 14 posiedzeń Zespołu i 47 posiedzeń grup roboczych.

Tabela 17 Działania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	14	16	16
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	47	30	39
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskich Kart	17	16	22
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa (medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego)	44	35	40
Zakończenie procedury Niebieskiej Karty	13	6	12

Źródło: sprawozdanie z działalności GOPS w Przemęcie za lata 2018-2020

Wszystkie z ww. programów zawierają zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność łączenia działań w zakresie profilaktyki alkoholowej z innymi, przeciwdziałającymi przemocy i uzależnieniom od substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP, uzależnieniom behawioralnym. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy uzależnień oraz inicjatyw kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, rozpoznawanie psychomanipulacji).

We wszystkich rodzajach uzależnień mamy do czynienia z utratą kontroli nad sytuacją, a w następstwie frustracją i agresją. Właśnie dlatego występowanie przemocy w rodzinie jest często elementem współistniejącym ze zjawiskiem uzależnień, oba obszary problemowe przenikają się wzajemnie. Zaleca się stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia, opartego o jeden wspólny program profilaktyczny.

Podczas badania ankietowego respondenci zostali również zapytani o swoje doświadczenia w zakresie problemu przemocy. 13% ankietowanych nie słyszało o przypadkach występowania zjawiska przemocy w najbliższym otoczeniu, a 44,9% nie zna takich przypadków. Natomiast 26,8% ankietowanych słyszało o przypadkach stosowania przemocy w najbliższym otoczeniu, a 15,4% respondentów zna takie przypadki. Wynika z tego, że aż 42,2% ankietowanych jest mniej lub bardziej świadoma występowania problemu przemocy w swoim najbliższym otoczeniu.

Jedno z pytań dotyczyło również tego, jakie według ankietowanych formy wsparcia byłyby najskuteczniejsze wobec osób doświadczających przemocy. Liczba poszczególnych wskazań na rozwiązania przedstawiona jest w poniższej tabeli.

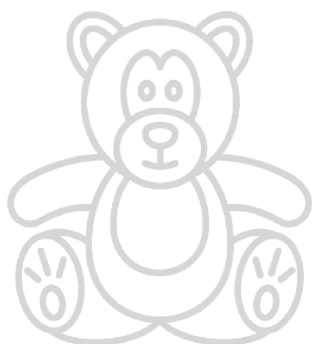
Tabela 18 Formy wsparcia dla osób doświadczających przemocy według ankietowanych

ODPOWIEDŹ	LICZBA WSKAZAŃ
Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego	137
Izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie	112
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	106
Leczenie uzależnień	100
Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy	76
Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia	67
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych	39

Źródło: badanie ankietowe

Najistotniejszą formą wsparcia według ankietowanych byłoby zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego. Dużo osób wskazywało również na izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie, zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy oraz leczenie uzależnień, co potwierdza częsty związek pomiędzy uzależnieniami a stosowaniem przemocy.

2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Przemęt na lata 2021-2023 jest podstawowym dokumentem opracowanym zgodnie z art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci poprzez podejmowanie działań, które wynikają z zadań i obowiązków jakie nakładają na gminę ustawy. Program zakłada wsparcie dla wszystkich rodzin z dziećmi z terenu Gminy Przemęt.

Na terenie Gminy Przemęt w 2020 roku zatrudniony był 1 asystent rodziny na 0,5 etatu. Pomocą asystenta objętych było 5 rodzin (w tym 7 osób dorosłych i 8 dzieci).

Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzina zastępcza przyjmując dziecko pod swoją opiekę, dba o rozwój fizyczny i intelektualny, zaspokaja potrzeby zarówno w sferze materialno-bytowej jak i emocjonalnej. Angażuje się w proces kształcenia, pogłębia zainteresowania, organizuje wypoczynek wakacyjny. Wypełnia obowiązki rodzicielskie wobec dziecka, dla którego tworzy rodzinę zastępczą. Rodzice zastępczy w swoich działaniach współpracują z rodziną biologiczną, która bierze udział w podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących ich dzieci (np. przy wyborze szkoły, zawodu, wykonywaniu poważnych zabiegów medycznych).

Jedną z podstawowych form wsparcia jest asystent rodziny. Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny, pochodzenia, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny działa na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2020 roku 11 dzieci z terenu Gminy Przemęt umieszczonych było w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Na koszty związane z opieką i wychowaniem dzieci wydatkowano kwotę 50 494,78 zł dla porównania, w roku 2018 Gmina Przemęt współfinansowała pobyt 11 dzieci w pieczy zastępczej, co wiązało się z kosztami w kwocie 46 795,53 zł, natomiast w roku 2019 również było to 11 dzieci, jednak kwota wzrosła do 50 438,76 zł.

Rekomenduje się dalszy rozwój działań mających na celu wieloaspektowe wsparcie asystenta rodziny oraz propagowanie idei rodzin zastępczych.

2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Polityka wobec osób starszych określana jest jako realizacja potrzeb i warunków bytowych seniorów i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpływać na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Dotyczy to oświaty, kultury, ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów.

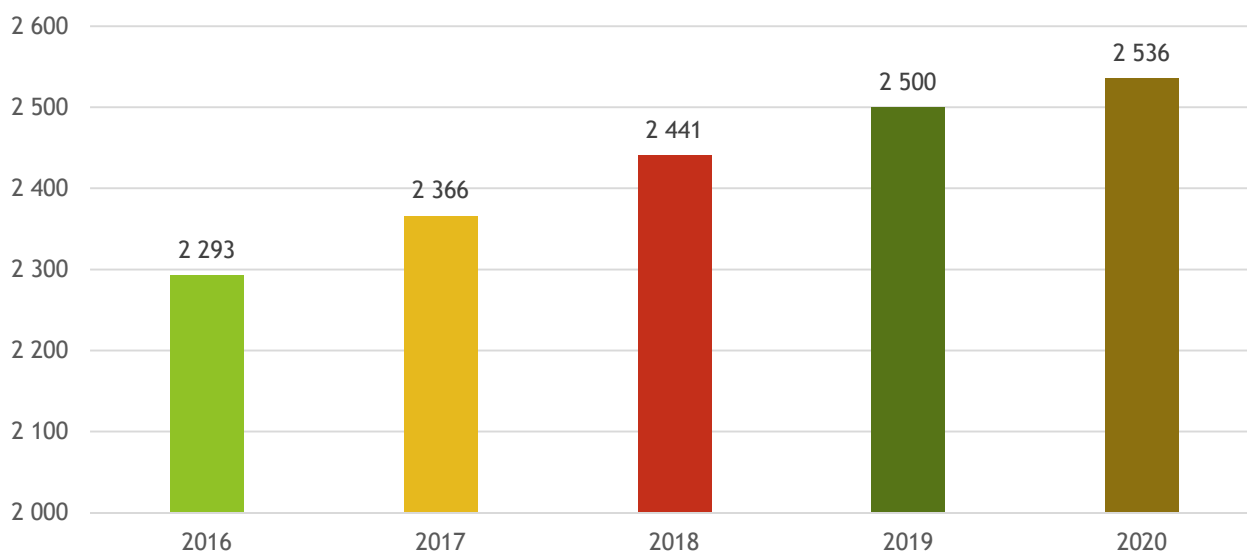
W ramach aktywizacji społecznej osób starszych w 2020 roku rozpoczęła działalność Dzienny Dom Pomocy Senior+ w Błotnicy. Ośrodek wsparcia przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Przemęt powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, osób niepełnosprawnych, potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu. W 2020 roku z usług DDPS+ korzystały 24 osoby. Z powodu epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 działalność ośrodka wsparcia dwa razy została zwieszona pierwszy raz od 12 marca do 5 lipca, drugi raz od 21 października do końca roku. Pomimo otwarcia placówki tylko przez 112 dni w 2020 roku, udało się zrealizować wsparcie w zakresie m.in. usług opiekuńczych, grupowej terapii zajęciowej, fizjoterapii, warsztatów zdrowego odżywiania. Seniorzy korzystali także z posiłków przygotowywanych przez Spółdzielnię Socjalną KOTWICA w Dominicach. Realizowano także dowóz z i do placówki, a dla 5 osób usługę całodobowej teleopieki – tzw. Opaski życia. W czasie zawieszenia działalności opiekunki miały stały kontakt telefoniczny z seniorami.

Bieżące funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Senior+ było finansowane ze środków:

- Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu pn. Gmina Przemęt wspiera swoich seniorów w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne. Działanie 7.2. Usługi społeczne i zdrowotne. Poddziałanie 7.2.2. Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, Moduł II - zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+, edycja 2020;
- własnych Gminy Przemęt.

Na utrzymanie i bieżące funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Senior+ w 2020 roku wydatkowano kwotę 280 495,36 zł, w tym środki własne 31 257,19 zł.

Na terenie gminy działają również 4 oddziały Klubu Senior+: w miejscowościach Bucz, Kaszczor, Mochy i Przemęt. Zajęcia prowadzi Fundacja „Centrum Aktywności” w Bukwicy - Partner projektu pn. Gmina Przemęt wspiera swoich seniorów. W 2020 roku z oferty Klubu Senior+ w Gminie Przemęt korzystało 40 seniorów. Działalność Klubu w ubiegłym roku również została zawieszona z powodu epidemii wirusa SARS-CoV-2, co wpłynęło na ilość zrealizowanych zajęć z seniorami. Na koszty związane z bieżącym utrzymaniem pomieszczeń Klubu Senior+ wydano środki finansowe w kwocie 14 414,29 zł.

Wykres 9 Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Przemęt w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, systematycznie rośnie. W ciągu ostatnich 5 lat grupa ta wzrosła o 243 osoby. Oznacza to przyrost o 10,6%. Powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze opiekuńczym oraz do inwestycji w infrastrukturę, a także rozwój usług przeznaczonych dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku usług skierowanych do seniorów w obszarze integracji społecznej oraz zdrowia. Jak bowiem wykazały badania ankietowe, główne problemy społeczne osób starszych to: problemy zdrowotne (które pojawiły się wśród 63,4% ankietowanych) oraz samotność i izolacja (tą odpowiedź wskazało 51,6% respondentów).

Biorąc pod uwagę fakt starzenia się społeczeństwa i rosnącą konieczność zaspokojenia potrzeb seniorów zarówno w aspekcie finansowym i zdrowotnym, jaki i społecznym, rekomenduje się rozwój działań mających na celu społeczną integrację międzypokoleniową. Konieczne staje się dla gminy tworzenie rozwiązań systemowych służących aktywizacji społecznej i zawodowej osób starszych, pobudzaniu ich samodzielności w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej oraz wsparciu niesamodzielnych osób starszych i osób sprawujących nad nimi opiekę. Wskazane jest również propagowanie idei wolontariatu oraz samopomocy sąsiedzkiej, tworzenie postaw altruistycznych, zwłaszcza w okresie izolacji społecznej spowodowanej pandemią.

Osoby niepełnosprawne to osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia codzienne życie, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych. Choroba i niepełnosprawność natomiast prowadzą do pogorszenia sytuacji materialnej osoby niepełnosprawnej i jej

rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacja, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że osoby te często są klientami pomocy społecznej.

Problemami osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy Przemęt zajmują się:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie,
- Starostwo Powiatowe w Wolsztynie.

W gminie funkcjonuje Spółdzielnia Socjalna „Konwalia”, która przyczynia się do aktywizacji osób z niepełnosprawnością. Problem stanowią bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Zaleca się poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w tym zakresie.

Obszar wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami został poddany ocenie mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym. Respondenci wskazali, że głównymi trudnościami dla osób z niepełnosprawnościami są:

- Brak ofert pracy (tę odpowiedź wskazało 64,6% ankietowanych),
- Bariery architektoniczne (55,1%),
- Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (43,7%).

Ponadto mieszkańcy jako problemy osób z niepełnosprawnościami wskazywali również brak grup wsparcia, brak akceptacji w środowisku lokalnym i utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.

Wyniki ankiet implikują konieczność podjęcia działań w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz do inwestycji w rozwój infrastruktury i dostosowanie jej do osób ze szczególnymi potrzebami. Jest to wyzwanie na najbliższe lata zarówno dla władz samorządowych, jak i organizacji pozarządowych.

2.3 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest skuteczną i racjonalną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron obszaru związanego z pomocą społeczną Gminy Przemęt oraz szans i zagrożeń, jakie są z nim związane. W rezultacie SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej gminy. Jednocześnie analiza stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju. Dodatkowo przedmiotowa analiza ujawnia obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy. Litery występujące w nazwie są jednocześnie pierwszymi literami każdej z angielskich nazw elementów tej analizy. Są to odpowiednio: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse) oraz Threats (zagrożenia).

S - mocne strony	W - słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy, • Funkcjonujący na terenie gminy podmiot ekonomii społecznej, • Rozwinięte usługi społeczne – żłobek gminny, Dzienny Dom Pomocy Senior+, Klub Senior+, • Funkcjonująca na terenie gminy edukacja niepubliczna, • 4 największe miejscowości gminy położone w różnych jej częściach, stanowiące potencjalne centra kulturalne, społeczne, administracyjne gminy, • Aktywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych i krajowych również w zakresie projektów społecznych, • Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odpowiadające zapotrzebowaniu mieszkańców (niemal 93% ankietowanych ocenia dobrze i bardzo dobrze pracę GOPS), • Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi, • Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, podstawowej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, • Występowanie zjawiska przemocy, • Występowanie alkoholizmu na terenie gminy, • Niewystarczające połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami i brak transportu publicznego, • Brak dostępności (w tym architektonicznej) większości budynków publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, • Zwiększające się w ostatnich latach bezrobocie, • oferta edukacyjna niewystarczająco uwzględniająca potrzeby edukacyjne wszystkich grup uczniów, • zła sytuacja lokalowa i infrastrukturalna szkoły średniej na terenie gminy, • złe warunki lokalowe GOPS w Przemęcie, • brak ofert mieszkań niskoczynszowych.
O - szanse	T - zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stale rosnąca liczba mieszkańców i dodatni przyrost naturalny, • Ukończenie remontu linii kolejowej Leszno-Wolsztyn, • Możliwość pozyskania dofinansowania ze środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027, • Poszerzenie współpracy z NGO oraz samorządami krajowymi i zagranicznymi, • Powstawanie nowych podmiotów ekonomii społecznej i promowanie obecnego, • Trendy społeczne związane ze wzrostem aktywności seniorów, • Rozwój innowacyjnych działań na rzecz rozwoju aktywności społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią SARS-CoV-2, • Nieefektywna polityka społeczna na poziomie krajowym, • Postępujące starzenie się społeczeństwa, • Migracja młodych osób poza granice gminy, • Bariery prawne przy zakładaniu przedsiębiorstw – mało nowych miejsc pracy, • Zwiększające się koszty utrzymania szkół wraz ze zmniejszającą się subwencją oświatową, • Zaburzenia psychiczne wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych, • Nieznane dotychczas problemy społeczne np. cyberprzemoc, cyberuzależnienia, uzależnienia behawioralne, • Zmiany klimatu wpływające na gospodarkę, infrastrukturę oraz na zdrowie mieszkańców.

2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji nie znajduje odzwierciedlenia w Prognozie opracowanej na podstawie danych GUS dla Gminy Przemęt. Według Prognozy liczba mieszkańców gminy będzie nieznacznie wzrastać do 2030 roku. Tabela poniżej przedstawia jak według prognoz ludności do 2030 roku poszczególne kategorie wiekowe będą ulegać zmianie. Ogólna liczba ludności w gminie wzrośnie do 14 603 osób. Zmiany będą również zachodziły w poszczególnych grupach wiekowych:

- wiek 0 - 14 – spadek,
- wiek 15 - 59 – spadek,
- wiek 60+ – wzrost,
- wiek 80+ – wzrost.

Tabela 19 Prognoza ludności dla Gminy Przemęt na lata 2022-2030

Wiek	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	14 356	14 398	14 438	14 473	14 504	14 533	14 558	14 582	14 603
przedprodukcyjny	3 110	3 130	3 144	3 130	3 127	3 097	3 069	3 051	3 023
produkcyjny	8 518	8 474	8 411	8 404	8 369	8 375	8 364	8 350	8 336
mobilny	5 334	5 244	5 174	5 101	5 043	5 010	4 964	4 914	4 857
niemobilny	3 184	3 230	3 237	3 303	3 326	3 365	3 400	3 436	3 479
poprodukcyjny	2 728	2 794	2 883	2 939	3 008	3 061	3 125	3 181	3 244
0-14	2 622	2 625	2 603	2 583	2 571	2 548	2 542	2 521	2 517
15-59	8 542	8 514	8 503	8 514	8 513	8 513	8 499	8 504	8 469
60+	3 192	3 259	3 332	3 376	3 420	3 472	3 517	3 557	3 617
15-64	9 430	9 387	9 377	9 371	9 337	9 326	9 298	9 278	9 267
65+	2 304	2 386	2 458	2 519	2 596	2 659	2 718	2 783	2 819
80+	445	436	431	437	471	504	558	613	663

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030

Analizując tabele i wykresy zamieszczone w części diagnostycznej Strategii można przyjąć, że – niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy podnoszenie się jakości życia w gminie, nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Podsumowując informacje zawarte w części prognostycznej Strategii możemy przyjąć, w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii, że:

- zwiększy się udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy, co szczególnie widoczne jest w przypadku osób w wieku 60+;
- znaczną grupę osób wymagających wsparcia będą stanowiły osoby z niepełnosprawnościami;
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień;

- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczowym będzie zwiększenia aktywności zawodowej zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych;
- oferta edukacyjna zostanie poszerzona i dostosowana zarówno do potrzeb uczniów z dobrymi wynikami w nauce, jak i do uczniów z problemami dydaktycznymi i adaptacyjnymi;
- rozwiną się nowe formy zatrudnienia (praca zdalna w coraz większej liczbie obszarów);
- nastąpi intensywny rozwój technologiczny, a zatem również rozwój kompetencji cyfrowych;
- może wystąpić nasilenie zjawiska izolacji społecznej.

2.5. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Analizując wyniki opracowanej diagnozy społecznej Gminy Przemęt, a także mając na uwadze badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców oraz efekty warsztatów strategicznych z Zespołem ds. opracowania strategii, wskazać można na 3 najważniejsze obszary problemowe:

- przemoc, uzależnienia i bezrobocie;
- problemy wychowawcze i rodzinne wpływające na rozwój dzieci i młodzieży;
- ograniczona aktywność osób starszych i niepełnosprawnych oraz niedostateczne wsparcie w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

W dalszej części dokumentu opracowano cele strategiczne, wynikające ze zdefiniowanych wyżej problemów. Każdy cel strategiczny posiada odrębną bazę celów operacyjnych, a te z kolei katalog kierunków działań. Podjęcie wspomnianych działań ma z jednej strony wpływać na rozwiązanie istniejących problemów społecznych wskazanych w diagnozie, z drugiej aktywować potencjały obecne w Gminie, zarówno instytucjonalne jak i społeczne. Takie podejście zapewni pomoc mieszkańcom w sytuacji kryzysowej, ale również zapobiegnie pogłębianiu i ograniczy powstawanie nowych problemów.

STRATEGIA

MISJA

Misją Gminy Przemęt jest zapewnienie bezpiecznej i harmonijnej przestrzeni dla mieszkańców, pozwalającej na realizację pasji oraz dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska przyrodniczego.

WIZJA

Gmina Przemęt to miejsce przyjazne mieszkańcom, inwestorom i turystom, gdzie wysokie walory środowiska wykorzystywane są w sposób racjonalny, w zgodzie z ochroną przyrody, a wysoka jakość infrastruktury wspiera rozwój edukacji, kultury i aktywności społecznej.

CEL GŁÓWNY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PRZEMĘT NA LATA 2022-2028:

Stwarzanie warunków poczucia bezpieczeństwa, rozwoju, pomocy i tolerancyjnej przestrzeni dla wszystkich mieszkańców gminy poprzez współpracę całej społeczności.

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Na podstawie analizy części diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt na lata 2022-2028, wyodrębniono trzy najważniejsze cele strategiczne, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy Gminy Przemęt zdiagnozowane w rozdziale nr 2.

Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

- 1. Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu.**
- 2. Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 3. Wsparcie społeczności w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.**

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez GOPS w Przemęcie, komórki organizacyjne Urzędu Gminy Przemęt, jednostki organizacyjne samorządu gminnego w tym: szkoły, placówki oświatowe, Żłobek, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Przemęcie i inne podmioty takie jak: Klub Senior+, Dzienny Dom Pomocy Senior+, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyższe cele i kierunki działań realizowane będą w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji, organizacjami pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi, wolontariuszami, zespołem kuratorskiej opieki sądowej oraz jednostkami ochrony zdrowia.

CEL STRATEGICZNY I: Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu.

Zjawisko przemocy jest najczęściej nieodłącznie związane z problemem uzależnień. Chociaż problemy uzależnień i przemocy nie pozostają w bezpośredniej zależności przyczynowo - skutkowej, należy pamiętać, że spożywanie alkoholu i narkotyków jest czynnikiem ryzyka dla wystąpienia przemocy w rodzinie. Oba obszary mają szereg cech wspólnych, wynikają m.in. z poczucia frustracji i bezsilności oraz braku umiejętności panowania nad emocjami. W obu dochodzi do utraty kontroli nad sytuacją. Funkcjonują one zazwyczaj na zasadzie „błędnego koła”: frustracja -agresja-uzależnienie lub frustracja -uzależnienie-agresja. Problem ten w ostatnich latach poszerza swój zakres, pojawiają się nowe formy uzależnień (narkotyki, uzależnienia behawioralne oraz cyberprzemoc). Stanowi to szczególne wyzwanie systemowe zarówno na poziomie lokalnym jak i w skali kraju. W wielu przypadkach wspomniane wyżej problemy skutkują również utratą stanowiska pracy, a w konsekwencji bezrobociem, co może potęgować poczucie bezsilności i dalsze popadanie w uzależnienia.

Dyferencjacja działań w tym obszarze w celu wsparcia tej grupy społecznej nie tylko poprzez działania interwencyjne, łagodzące skutki przemocy i uzależnień, lecz także poprzez prewencyjne programy profilaktyczne przyczyni się do zmniejszenia skali zjawiska oraz poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

CEL STRATEGICZNY II: Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Aktywizacja i rozwój lokalny jest istotną składową zmianą społeczną. Proces ten wykorzystuje zarówno lokalne zasoby ludzkie, materialne, środowiskowe i kulturowe, jak i interakcje jednostek w procesie aktywizacji na rzecz lokalnego środowiska. Poprzez pracę nad zasobami wspólnoty lokalnej tworzone są podstawy do dalszego rozwoju gminy w obszarze zarówno ekonomicznym, kulturowym jak i społecznym.

Gmina Przemęt dostrzega istotną rolę procesu aktywizacji społecznej w rozwoju lokalnym. Drugi z celów strategicznych zakłada szereg działań zmierzających do promowania pozytywnych wartości i wzorców, które wpłyną na samorozwój mieszkańców oraz ich aktywność fizyczną, a co za tym idzie zdrowy styl życia. W niniejszym celu zawarto także działania obejmujące zapewnienie warunków do bezpiecznego funkcjonowania rodzin, przede wszystkim poprzez zapewnienie im odpowiedniej jakości bazy mieszkaniowej oraz usług społecznych. Niektóre działania strategiczne mają charakter twardej, instytucjonalnej, a inne oparte są na dialogu społecznym. Wynikiem tych działań będzie zintegrowana wspólnota lokalna, aktywnie włączająca się w życie gminy i współodpowiedzialna za tworzenie lokalnego potencjału.

CEL STRATEGICZNY III: Wsparcie społeczności w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Zaspokojenie potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w wymiarze zarówno społecznym jak i zdrowotnym stanowi jedno z największych wyzwań dla władz krajowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Starzenie się społeczeństwa niesie ze sobą skutki i wyzwania nie tylko w obszarze społeczno-kulturowym, ale i gospodarczym, a zatem przy zmieniającej się diametralnie strukturze demograficznej system wsparcia w tym obszarze powinien ulec przemodelowaniu. Ponadto wejście w życie Ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dodatkowo obliguje Gminę Przemęt do podjęcia działań zarówno w postaci likwidacji barier architektonicznych, podnoszenia poziomu dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Realizując trzeci z celów strategicznych Gmina Przemęt planuje osiągnąć poprawę warunków funkcjonowania tej grupy społecznej w oparciu o intensyfikację działań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, a także rozwój inicjatyw aktywizujących społecznie. Cel ten zostanie osiągnięty nie tylko przy wsparciu jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych, lecz także poprzez kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich. Wsparcie instytucjonalne zapewni rozwój infrastruktury oraz katalogu usług. Wzmocnienie działań o drugi filar, oparty na zasobach społeczności lokalnej przyczyni się do budowania relacji społecznych, w tym międzypokoleniowych oraz zapobiegnie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu wskazanej grupy społecznej.

CEL STRATEGICZNY I: Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI EWALUACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
<p>1.1. Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, w tym: wspieranie osób uzależnionych, doświadczających przemocy oraz ich bliskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja dla różnych grup wiekowych (szkoła - zewnętrzne działania społeczne) • Programy profilaktyczne – tworzenie nowych, kontynuacja istniejących, wspieranie zewnętrzne, dostosowanie do bieżących potrzeb • Szerokie poszukiwanie dostępnych środków finansowych na działania z zakresu przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom • Rozszerzenie oferty punktu konsultacyjnego poradnictwa specjalistycznego • Stwarzanie warunków do powstania grup wsparcia • Zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy • Współpraca z PCPR w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży • Liczba osób, które skorzystały z programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom • Liczba osób, które skorzystały z punktu poradnictwa • Liczba osób i rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty • Liczba osób biorących udział w terapii • Liczba ofiar przemocy, którym udzielono schronienia 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości społecznej na temat skutków uzależnień • Zmniejszenie zjawiska przemocy • Zmniejszenie liczby osób uzależnionych • Zwiększenie dostępu do usług terapeutycznych • Wzrost efektywności działań prewencyjnych • Zmniejszenie zjawiska patologizacji społeczeństwa

1.2. Przeciwdziałanie bezrobociu

- Prowadzenie programów edukacyjnych dla młodzieży i osób dorosłych m.in. w zakresie samozatrudnienia
- Organizacja spotkań z pracodawcami
- Doradztwo zawodowe
- Dostosowanie edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy np. nowe kierunki
- Siatka współpracy pomiędzy pracodawcami a gminą (np. oferty pracy na stronie www. gminy)
- Programy stażowe, praktyki w lokalnych przedsiębiorstwach
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji projektów, programów dotyczących pozyskiwania pracy
- Liczba nowo powstałych miejsc pracy
- Liczba nowych podmiotów, wpisanych do rejestru REGON
- Liczba przeprowadzonych spotkań z doradztwa zawodowego
- Liczba szkoleń, kursów zawodowych
- Liczba ofert pracy zamieszczana na stronie www gminy
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, zwiększenie liczby miejsc pracy
- Wsparcie osób o niskim statusie materialnym
- Rozwój kwalifikacji zawodowych, zwiększenie potencjału społeczności lokalnej
- Spadek liczby osób uzależnionych z przyczyn bezradności ze względu na brak pracy

CEL STRATEGICZNY II: Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI EWALUACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
<p>2.1. Promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego • Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej m.in. poprzez udostępnianie pomieszczeń gminnych na preferencyjnych warunkach podmiotom opieki zdrowotnej • Wspieranie przez gminę programów profilaktyki zdrowotnej i badań przesiewowych, m.in. we współpracy z podmiotami medycznymi • Stworzenie dobrze funkcjonującego systemu medycyny szkolnej-organizacja badań profilaktycznych • Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałanie uzależnieniom • Kontynuacja działań w zakresie wsparcia rodzin przeżywających 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań promujących zdrowy styl życia • Liczba osób, które skorzystały z profilaktycznych programów zdrowotnych, w tym ze szczepień przeciwko COVID • Liczba etatów w szkołach dla higienistek szkolnych, lekarzy POZ, stomatologów • Liczba dzieci, które skorzystały z programu dożywiania • Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana wzorców funkcjonowania rodzin, mieszkańców • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców • Zmiana świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej • Zmiana nawyków żywieniowych • Poprawa sytuacji rodzin w kryzysie

	<p>trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie platformy wsparcia dla młodych rodziców (działającej na zasadzie wymiany spostrzeżeń, kontaktów, informacji, porad) • Rozszerzenie punktu konsultacyjnego poradnictwa specjalistycznego 		
<p>2.2. Aktywizacja dzieci i młodzieży na terenie gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Równomierne rozszerzenie rozwoju ofert zajęć pozaszkolnych na terenie Gminy Przemęt • Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego • Realizacja programów i projektów edukacyjnych i profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom dzieci i młodzieży • Promowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • Efektywne wykorzystanie środków z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Przemęt, m.in. na realizację oddolnych inicjatyw promujących spędzanie czasu w zdrowy społecznie sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba etatów w szkołach dla psychologów, pedagogów, logopedów • Liczba zajęć dla uczniów z dysfunkcjami • Liczba uczniów, którzy skorzystali ze wsparcia • Liczba zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych • Oferta zajęć edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój pasji i zainteresowań wśród uczniów • Zwiększenie możliwości wsparcia uczniów z trudnościami dydaktycznymi • Uatrakcyjnienie i unowocześnienie oferty edukacyjnej • Wzrost liczby uczniów w szkołach ze względu na atrakcyjne formy nauczania

2.3. Stwarzanie warunków do komfortowego i bezpiecznego funkcjonowania rodzin

- Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa dla rodzin o niskich dochodach
- Rozszerzenie opieki nad dziećmi do lat 3
- Rozszerzenie oferty mieszkaniowej na terenie gminy
- Organizacja wydarzeń integracyjnych dla rodzin m.in. w postaci pikników, festynów
- Liczba wydarzeń zorganizowanych na rzecz integracji mieszkańców
- Liczba mieszkań na terenie gminy
- Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- Wzmocnienie więzi rodzinnych
- Integracja społeczności lokalnej
- Wzrost poczucia tożsamości ze wspólnotą lokalną
- Poprawa sytuacji rodzin w kryzysie
- Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej
- Poprawa stanu zdrowia psychicznego mieszkańców dotkniętych problemem depresji
- Wzrost możliwości podjęcia pracy poprzez zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3

CEL STRATEGICZNY III: Wsparcie społeczności w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI EWALUACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
<p>3.1. Aktywizacja osób starszych</p>	<ul style="list-style-type: none"> Promowanie i wspieranie istniejących miejsc aktywności seniorów (Dzienny Dom Pomocy Senior+, Klub Senior+, Koła Emerytów i Rencistów, Uniwersytet Trzeciego Wieku) Upowszechnienie wiedzy i korzyści wynikających z ww. miejsc aktywności Tworzenie nowych miejsc spotkań dla osób starszych Integracja międzypokoleniowa Rozwój transportu celowego/zbiorowego osób starszych – analiza rynku przewozowego pod kątem zasobów i możliwości gminy Ułatwienie dostępu do opieki medycznej (w tym programów profilaktycznych) Utworzenie Rady Seniorów jako organu konsultacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba miejsc spotkań dla seniorów Liczba seniorów uczestniczących w wydarzeniach, spotkaniach w miejscach aktywności seniorów Liczba osób korzystających z transportu celowego/zbiorowego Liczba członków w Radzie Seniorów Liczba wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez Radę Seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie wsparcia dla osób starszych Wzmocnienie więzi społecznych Zminimalizowanie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym Likwidacja stereotypów na temat aktywności społecznej seniorów Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej Poprawa jakości życia seniorów

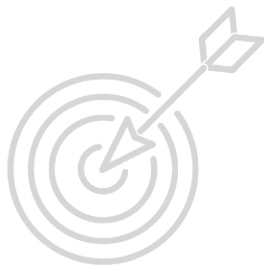
<p>3.2. Rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi i niesamodzielnymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie kadry w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych • Podnoszenie kwalifikacji kadry GOPS – zatrudnionych na stanowisku opiekuna • Wsparcie psychologiczne • Współpraca z PCPR, PFRON • Współpraca w zakresie promocji badań profilaktycznych, programów zdrowotnych • Promowanie wśród społeczności lokalnej w tym osób starszych i niesamodzielnych aktywnych postaw, w tym samopomocy (np. pomoc sąsiadka) • Realizacja programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zatrudnionych w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych • Liczba szkoleń przeprowadzonych dla kadry GOPS – zatrudnionych na stanowisku opiekuna • Liczba osób otrzymujących wsparcie psychologiczne • Liczba prowadzonych badań profilaktycznych i programów zdrowotnych • Liczba programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych • Zwiększenie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi • Wzmocnienie więzi społecznych • Zminimalizowanie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym • Likwidacja stereotypów na temat aktywności społecznej seniorów oraz osób niesamodzielnych • Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej
<p>3.3. Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami • Wsparcie opiekunów faktycznych (opieka wytchnieniowa) • Rozszerzenie oferty wsparcia i integracji dla osób z niepełnosprawnością • Poprawa dostępności do obiektów i usług publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób uczestniczących w WTZ, ŚDS • Liczba przeprowadzonych szkoleń dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami • Liczba osób/rodzin korzystająca z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej • Liczba obiektów z barierami 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności usług dla osób ze szczególnymi potrzebami • Poprawa warunków życia osób ze szczególnymi potrzebami • Budowanie świadomości społecznej mieszkańców na temat osób ze szczególnymi potrzebami i osób

- Rozszerzenie oferty dla osób niepełnosprawnych w tym: Warsztaty Terapii Zajęciowej, Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy, Utworzenie stanowiska asystenta osoby niepełnosprawnej, promowanie zatrudnienia wspomaganego.

architektonicznymi, cyfrowymi i komunikacyjno-informacyjnymi

- z niepełnosprawnościami
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami
- Wzmocnienie integracji społecznej

HARMONOGRAM REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW OPERACYJNYCH ZAKŁADA ICH WDRAŻANIE W SPOSÓB CIĄGŁY W LATACH 2022-2028

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- stopnia zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- środki własne,
- środki z budżetu centralnego,
- środki organizacji, które będą wspólnie z GOPS realizować projekty (np. NGO),
- środki funduszy krajowych,
- środki strukturalne Unii Europejskiej.

Poniższa tabela pokazuje planowane środki finansowe, które zostaną zaangażowane do realizacji kierunków działań zawartych w niniejszej Strategii. Przedstawione środki finansowe obejmują wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie gminy (zadania własne i zadania zlecone). Uwzględniono wypłatę świadczeń 500+ do maja 2022r. przez Ośrodek, po czym realizacją tych świadczeń zajmować się będzie Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Uwzględniono 5% coroczny wzrost wydatków.

Tabela 20 Ramy finansowe Strategii

rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kwota (zł)	14 295 322,47	7 606 949,23	8 942 540,58	10 344 911,50	11 817 400,96	13 363 514,90	14 986 934,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz sprawozdania z działalności GOPS w Przemęcie

Gmina Przemęt oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemęcie będzie na bieżąco analizować sposoby pozyskania finansowania zewnętrznego dodatkowych projektów i inicjatyw. Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju gminy będą zależeć w szczególności od wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2028 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie GOPS w Przemęcie zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Dokument wyznaczył główne kierunki w jakich należy podążać by osiągnąć zamierzone cele. Jednak nie wszystkie zdarzenia da się przewidzieć, dlatego tak istotny jest monitoring Strategii. W szczególności w obecnej sytuacji, kryzysu związanego z pandemią, stały nadzór i kontrola stają się jednym z głównych elementów prawidłowej realizacji założonych celów. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii w rozdziale 3.2. dla każdego z celów operacyjnych. Dodatkowo, narzędziem ułatwiającym ewaluację i monitoring wdrażania Strategii, jest tabela ewaluacyjna, stanowiąca Załącznik nr 1 do dokumentu. W tabeli zestawiono wszystkie cele i kierunki działań wraz ze wskaźnikami. Załącznik będzie pełnił istotną funkcję od rozpoczęcia realizacji poszczególnych działań, kiedy to uzupełniony zostanie o konkretną instytucję odpowiedzialną, termin wykonania zadania, a także określenie wartości wskaźnika na podstawie którego można będzie ocenić postępy w realizacji konkretnego celu operacyjnego.

System monitorowania pełni funkcje sprawdzające oraz korygujące. Funkcja sprawdzająca to systematyczne gromadzenie danych dotyczących osiąganych poziomów określonych wskaźników. Funkcja korygująca to wprowadzanie do zapisów strategii aktualizacji wynikających z uwarunkowań, które nie zostały wcześniej uwzględnione bądź które uległy zmianie. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28 aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych, dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać. Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, zostały wskazane przy poszczególnych celach operacyjnych. Zostały one

określone w oparciu o przewidywane efekty działań. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport, zawierający dane liczbowe, ukazujący stopień osiągnięcia założonych celów oraz informację czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań okazały się wystarczające. Ewaluacja Strategii w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań zostały odpowiednio zaplanowane.

Aktualizacja Strategii powinna być wprowadzona jeśli zajdą ku temu przesłanki. Korekta dokumentu, głównie w zakresie kierunków działań strategicznych, może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Aktualizacja poprzedzona będzie przeprowadzeniem ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

W trakcie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przemęt na lata 2022-2028, konieczna będzie aktualizacja lub opracowanie dokumentów programowych zarówno jednorocznych jak i wieloletnich.

Wśród programów, które wymagać będą opracowania lub aktualizacji wymienić można:

- Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Program Wspierania Rodziny;
- Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – TABELA EWALUACYJNA

CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU	OSIĄGNIĘTA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	TERMIN REALIZACJI
CEL STRATEGICZNY I: Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu.				
1.1. Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, w tym: wspieranie osób uzależnionych, doświadczających przemocy oraz ich bliskich	Liczba programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży			
	Liczba osób, które skorzystały z programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom			
	Liczba osób, które skorzystały z punktu poradnictwa			
	Liczba osób i rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty			
	Liczba osób biorących udział w terapii			
	Liczba ofiar przemocy, którym udzielono schronienia			
1.2. Przeciwdziałanie bezrobociu	Liczba nowo powstałych miejsc pracy			
	Liczba nowych podmiotów, wpisanych do rejestru REGON			
	Liczba przeprowadzonych spotkań z doradztwa zawodowego			
	Liczba szkoleń, kursów zawodowych			
	Liczba ofert pracy zamieszczana na stronie www gminy			

CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU	OSIĄGNIĘTA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	TERMIN REALIZACJI
CEL STRATEGICZNY II: Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.				
2.1. Promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny	Liczba działań promujących zdrowy styl życia			
	Liczba osób, które skorzystały z profilaktycznych programów zdrowotnych, w tym ze szczepień przeciwko COVID			
	Liczba etatów w szkołach dla higienistek szkolnych, lekarzy POZ, stomatologów			
	Liczba dzieci, które skorzystały z programu dożywiania			
	Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego			
2.2. Aktywizacja dzieci i młodzieży na terenie gminy	Liczba etatów w szkołach dla psychologów, pedagogów, logopedów			
	Liczba zajęć dla uczniów z dysfunkcjami			
	Liczba uczniów, którzy skorzystali ze wsparcia			
	Liczba zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych			
	Oferta zajęć edukacyjnych			
2.3. Stwarzanie warunków do komfortowego i bezpiecznego funkcjonowania rodzin	Liczba wydarzeń zorganizowanych na rzecz integracji mieszkańców			
	Liczba mieszkań na terenie gminy			
	Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3			

CELE OPERACYJNE	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU	OSIĄGNIĘTA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	TERMIN REALIZACJI
CEL STRATEGICZNY III: Wsparcie społeczności w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.				
3.1. Aktywizacja osób starszych	Liczba miejsc spotkań dla seniorów			
	Liczba seniorów uczestniczących w wydarzeniach, spotkaniach w miejscach aktywności seniorów			
	Liczba osób korzystających z transportu celowego/zbiorowego			
	Liczba członków w Radzie Seniorów			
	Liczba wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez Radę Seniorów			
3.2. Rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi i niesamodzielnymi	Liczba osób zatrudnionych w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych			
	Liczba szkoleń przeprowadzonych dla kadry GOPS – zatrudnionych na stanowisku opiekuna			
	Liczba osób otrzymujących wsparcie psychologiczne			
	Liczba prowadzonych badań profilaktycznych i programów zdrowotnych			
	Liczba programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych			
3.3. Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Liczba osób uczestniczących w WTZ, ŚDS			
	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami			
	Liczba osób/rodzin korzystająca z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej			
	Liczba obiektów z barierami architektonicznymi, cyfrowymi i komunikacyjno-informacyjnymi			

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W PRZEMĘCIE

ul. Jagiellońska 8
64-234 Przemęt
www.przemet.ops.org.pl

We współpracy z:

 **Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju**

 **KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI**

ul. Grochowska 35
60-277 Poznań
e-mail: jst@wanir.edu.pl